БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯТ ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 111 (10865) | 1962 оной майн 12, суббото | Сэн 2 мүнгэн

ДЕПУТАДУУДАЙ ПОСТ

мунистическэ общество бай-
ын түлөө совет арадай үргэн
итайгаар тэмсэжэ байһан үе
арадай һунгамалнуудай—Сове-
депутадуудай ниитын үүргэ
уданайхиһаа улам дээшэлнэ,
хабаадаха асуудал, бэелүүл-
рэг бүри үргэдэнэ, ехэ боло-

СС-эй шэнэ Программа дотор
тушаа тодо һонороор зааг-
. «...Соведэй депутат бүхэн
й ажал-ябуулгада эдэбхитэй-
хабаадалсаха ямар нэгэн тус-
үдэлмэри дүүргэжэ байха
... Соведэй абаһан шиидхэбэ-
рые хүсэндэнь хүргэхэ хэрэг-
итэй туһаламжа үзүүлжэ
уялгатай» гэжэ партиин
мма дотор арадай һунга-
удай зорилгонууд тодорхойлог-

ртиин удха түгэлдэр заабари-
р зэбсэгжэһэн депутат бүхэн
шадай үзүүлһэн этигэл най-
е бэелүүлхын түлөө комму-
байгуулха гайхамшагта хэрэг-
нитые элсүүлэн хабаадуулха
отой болоно. Тиимэһээ хото,
ажаһуудаг депутадууд ажа-
соёл культурын байгуулалтые
он хүтэлбэрилжэ хинан
байха уялгатай.

идхэхы үүргэтэй янза бүриин
уудые, онол аргануудые Со-
тэдэнэй депутадууд шэлэн
ниитын хэрэгэй урагшатай
ябахын тула аша үрэ ехэ-
хэрэглэдэг болоно байнхай.
дунда депутадуудай пост-
онсо һайшаагдамаар. Тэдэ
Соведүүдтэ мэдэлтэй ажа-
соёл культурын болон хүн зо-
ажаһуудалда хабаатай элдэб
нуудай хэрэг ябуулгые на-
хинан шалгаха хэрэгтэ, де-
дай эдэбхи үүсхэл бадарал-
нүлөөтэй юм.

тадуудай постнууд болбол
хала барилганууд дээрэ,
совхозуудай малай фермэ,
отаранууд болон бригада-
гүүр, мүн тэрэшэлэн ху-
наймаанай, ниитын эдеэ хоо-
предприятинуудта, эмнэлгын
удта, ажахын бусад шухала
нууд дээрэ байгуулагдадаг
Иимэнүүд постнуудые нюта-
дүүд, тэдэнэй гүйсэдхэхэ
ууд, саг үргэлжын комисси-
мхидхэхэ эрхэтэй. Пост ха-
эй депутадуудһаа бүридэн
дахэ зэргэтэй. Зүгөөр зарим
постын хүдэлмэридэ, тэрэ-
тшье депутат бэшэ хү-
нютагай эдэбхитэд оролсожо

республикын зарим нюта-
дүүд өөрынгөө ажал-ябуул-
дүй дүршэл мүн лэ хэрэг-
болоно байнхай. Энэ талаар
най аймагай Уланай сомо-
онсо илгардаг. Нёдондо
малай гүүртэнүүд дээгүүр
5 пост эмхидхэгдэжэ, тэ-
шээриин үедэ малаа һайса
таргалуулха, һү һаали дээ-
, һаалиин гүүртэнүүд дээ-
сэбэрые сахиха һүнэй
дхэл тодо һонороор эрхилхэ
хинан шалгажа байһан, мал
хүгжөөхэ, ашаг шэмыень
лхэ талаар ашатай туһатай
ябуулһан байха юм. Эгээ
Хүнтэйн һү һаалиин
дээрэ эмхидхэгдэһэн депутат
Шадасвагай толгойлдог пост

даалгагдаһан уялгадаа харюусалга-
тайгаар хандажа, ажал хүдэлмэриин
ябасые хинан шалгажа, эмхидхэхы
үүргэеэ һайнаар бэелүүлжэ байдаг.

Советскэ районой Иволгын сель-
скэ Соведэй депутадууд хоёр бүлэг
болоно таһараа, ажахын, соёл куль-
турын шиидхэхы газарнуудые ху-
баарилан абанхай. Эдээн соохоо Ка-
леново тосхондо байгуулагдаһан
сельсоведэй депутат Бурковагай
(найман жэлэй һургуулиин багша)
хүтэлбэрилдэг долоон депутадһаа
бүридэһэн пост онсо шалгардаг. Эдэ
нүхэд тосхоноо болбосон түхэлтэй
болгохо, айл аймагуудые соёл бол-
босоролойнгоо талаар хүгжэнги бол-
гохын түлөө эмхидхэлэй хүдэлмэри
үргэнөөр ябуулна. Энэ постын үүс-
хэлээр тус тосхондо соёлой добтолго
соносхогдонхой. Эдээн шэнгеэр жэ-
шээтэ һайнаар хүдэлдэг бусадшье
постнуудые дурдажа боломоор.

Гэбэшье хамтын хэрэгтэ аргагүй
ехэ туһатай, Соведүүдэй депутадуу-
дай ниитын эдэбхи хэшээл урагшань
татажа баймаар һайн һайхан шэнэ
үүсхэл Соведүүдэй хүдэлмэридэ гүн-
зэгыгеэр хүсэд дүүрэн нэбтэрүүлэг-
дэнэгүй гэжэ сэхэ руунь тэмдэглэхэ
хэрэгтэй. Депутадуудай постнуудай
тоо республика доторнай тон үсөө-
хэн, зарим городской, район, айма-
гуудай, сомоной болон сельскэ Со-
ведүүдэй хүтэлбэрилэгшэд энэ һайн
дуранай эдэбхи үүсхэл өөдэнь үргэ-
жэ абадаггүй байһаар.

Республикымнай хото, хүдөөгөөр
депутадуудай үдэр бүриин хиналта
доро табимаар гэзгдэнги барилга-
нууд, малай гүүртэ, отаранууд бо-
лон бригаданууд, худалдаа наймаа-
най, ниитын эдеэ хоолой предприя-
тинууд медицинскэ болон соёл
культурын газарнууд яһалахан бии
гээшэ. Эгээл тиимэнүүд газарта саг
зуурыншье үедэ һаань депутадуу-
дай постнуудые байгуулбал, алибаа
ажахыда, соёл культурада хабаатай
хэрэг ябуулгые хурдабшалха, түргэд-
хэхэ, һайжаруулха талаар нилээд
ехэхэн нүлөө үзүүлхэ байгаа.

Али нэгэн барилга дээрэ гү,
али колхоз, совхозой гүүртэ,
отара дээрэ эмхидхэгдэһэн де-
путадуудай постын гэшүүд ябуу-
лагдажа байһан ажал хүдэлмэри
миил хараад, хинан шалгаад ябаха
ёһотой бэшэ, харин гүрэнэй засагай
түлөөлэгшэ байһан туладаа ажахые,
соёл культура болон хүн зоной ажа-
һуудал һайжаруулха талаар табиг-
даһан тусхай зорилгонуудые амжал-
татайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэнь хам-
һалсан туһалалсаха, эмхидхэн гүй-
сэдхэлсэхэ уялгатай бшуу.

Урин дулаан саг ерэжэ, хабарай
тарилгын, сабшалан хадалан уһа-
лалгын үе, адуу малай зунай бэл-
шээридэ гаража, ашаг шэмээ дээ-
шэлүүлхэ, городуудаа, тосхон һуу-
ринуудаа болбосон түхэлтэй болго-
хо, ногооруулха, ехэ ехэ барилга-
нуудые олоор, эршэ ехэтэйгээр бод-
хоохо шанга хүдэлмэриин халуун
хаһа саг тулажа ерэбэ. Эгээл энэ
үе сагта нютагай Соведүүд эмхид-
хэлэйнгээ хүдэлмэриие улам эр-
шэдхэн, арадай һунгамалнуудые
үргэнөөр элсүүлэн, шухала хэрэг-
тэй газарнуудта депутадуудай пост-
нуудые олоор байгуулжа, алибаа
ажал-ябуулгада үдэр бүриин туһа-
ламжа үзүүлхэ, хиналта шалгалтын
хүдэлмэри үргэдхэхэ, эмхидхэхы
үүргэеэ дээшэлүүлхэ уялгатай.

Депутадуудай постнууд хадаа
ажахын тон шухала гү, али гэзгдэн-
ги һалбаринуудай хү-
дэлмэриие нютагуудта-
хи советскэ органуудай
нэрэһээ хинан шалга-
жа байха формонуудай нэгэн
болоно. Тэдэнэй хэрэг ябуулга
хадаа нютагай удхашанартай бү-
хы асуудалнуудые зэсэлэн шиид-
хэхэ айхабтар ехэ арга бо-
ломжотой, тиин нютагай Соведүүдэй
эрхэ түлөөлэлгые улам үргэдхэхэ
хэрэгтэ зорюулагдана. Ушар иимэ-
һээ республикын нютагай Соведүүд
ниитын хэрэгтэ ашатай туһатай, де-
путадуудай эдэбхи үүсхэл улам ба-
даруулмаар иимэ шэнэ үүсхэл өөһэ-
дынгөө хүдэлмэридэ үргэнөөр нэб-
тэрүүлхэ зэргэтэй.

Бүгэдэниитын буруушаалга

Рождествогой арал дээ-
гүүр гараһан ухэлтэ манан
хадаа бүхы дэлхэйн хүн
зондо Америкын атомщи-
гуудай хэһэн занала боло-
но гээшэ. Дэлхэй дээрэхи
бүхы жиирэй хүнүүд манай
газар дээрэ хэтын хэтэдэ ам-
галан тайбанаар, буу зэб-
сэггүйгөөр, дай хэнгүйгөөр
ажаһуухые хүсэнэ. Дайнда
бэлэдхэл хэлгэһээ баяжа-
даг империалис этэгээдүүд
уласхоорондын оршон бай-
далые шахардуу шанга бол-
гожол байһаар.

Агаарта туршалга хэлгые
дары түргэнөөр болюулхые
арадууд хүсэнэ. Тэрэнэй
түргэнөөр болюулагдабал
хүн түрэлтэн бага хохидол-
до дайрагдаха, манай бүм-
бэрсэг дэлхэйдэ бага хорон
дэлгэрхэ байна.

Рождествогой арал дээрэ
хэгдэһэн тэһэрэлгэнүүд хүн
түрэлтэнэй үмэнэ хэгдэһэн
гэмтэ үйлэ хэрэг болоно
гээшэ. Юуб гэхэдэ, буу зэб-
сэг түхеэрэхын тулада угаа
ехэ мүнгэ зөөри гаргаша-
лагдана. Радиоактивна үнэ-
һэ шандаруу гаргалгада бэ-
шэ, харин амгалан тайбан
зорилгоор—бүхы хүнүүдэй
зол жаргалай аша туһада
мүнгэ зөөриин зорюулагдаа
һаань, эрдэм ухаан урагшаа
ямар ехэ алхам хэхэ, бүхы
хүн түрэлтэндэ ашатай ту-
һатай ямар ехэ юумэ хэхэ
байгаа гээшэб. Бидэнэр эр-
дэмтэд газар дээрэхи бүхы
үнэн сэхэ хүнүүдтэй һана-
лаа нэгэдэнэбди, буу зэбсэг
яаралтайгаар түхеэрэлгые
болюулха, хүн зониие олоор
хюдадаг зэбсэг түхеэрэл-
гые, туршалгые болюулха
эрилтэ хэнэбди.

С. Мкртчян,
Армянска ССР-эй
Наукануудай академиин
академик.

Түмэр замшадай бүхэсоюзна зүблөөн хүдэлмэрээ дүүргэбэ

1962 оной майн 10-да
емлиин Ехэ ордон соо тү-
р замшадай бүхэсоюзна
лөөн хүдэлмэрээ үргэл-
үүлээ.

Нүхэд Л. И. Брежнев,
П. Кириленко, Ф. Р. Коз-
, А. Н. Косыгин, О. В.
усинен, А. И. Микоян,
А. Суслов, Н. С. Хрущев,
М. Шверник, В. В. Гри-
н, П. Н. Демичев, Б. Н.
омарев, А. Н. Шелепин
шэдэй зүблөөнэй прези-
идэ ерэжэ һуухадань
соо һуугшад нэрьемэ
га ташалгаар тэдэниие
ба.

Зам харилсаанай министр
эр Б. П. Бещевэй элид-
тушаа нүхэд А. П. По-
ин (Баруун-Сибириин
эр замай Тайгадахи ло-
отивно депогой маши-
), С. Т. Дегтярев (До-
эй түмэр замай Антра-
станциин начальник)
эд үгэ хэлээ.

һаань КПСС-эй ЦК-гэй
эдэхи секретарь, СССР-
Министрнүүдэй Соведэй
Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С.
Хрущевто түрүүлэгшэ үгэ
үгөө. Зал соо һуугшад Ни-
кита Сергеевич Хрущевые
халуунаар амаршалаа, бул-
тадаа хүл дээрээ бодожо
зогсоно.

Нүхэр Н. С. Хрущевой хэ-
лэһэн үгые зүблөөндэ ха-
баадагшад ехэ анхаралтай-
гаар шагнаа, нэгэтэ бэшэ
нэрьесэ альга ташаа.

Зам харилсаанай министр
нүхэр Б. П. Бещев тобшо-
хон түгэсхэлэй үгэ хэлээ.

Түмэр замай транспортын
бүхы хүдэлмэришэдтэ хан-
даһан хандалгые зүблөөндэ
хабаадагшад нэгэн һанал-
тайгаар баталан абаһан
байна.

Ленинскэ Центральна Ко-
митедтэ, Советскэ прави-
тельствода зүблөөндэ ха-
баадагшад бүхы түмэр зам-
шадай зүгһөө угаа ехэ дэб-
жэлтэтэйгээр бэшэг эльгээ-
жэ хандаа.

Тиигээд түмэр замшадай
бүхэсоюзна зүблөөн хүдэл-
мэрээ дүүргээ.

ЗОРИҺОНДОО ХҮРЭХЭЛ

омол хүбүүн Бальжи-
Очиров Ждановай нэ-
колхозой 2-дохи бри-
(Бичура) бэрхэ түмэр-
ан гэжэ магтаалтай
юм. Энээнэй урда
олон жэлдэ кузни-
дэлһэн үбгэжөөл Да-
Дармаевай 60 наһа
, ажалаа орхихо боло-
залуу хүбүүн орондонь
байгаа.

Нүхэр Очиров энэ хабар
тарилгада хэрэгтэй плуг, сеял-
кэ, борной тарилгын эхилхэһээ
урид һайн шанартайгаар заһа-
барилаад, бэлэн болгоод
байгаа һэн. Мүнөө Баль-
жинима коммунис ажалай
ударнигай нэрэ зэргэтэй боло-
хын түлөө тэмсэжэ эхилээ. Зо-
риһондоо хүрэхэл байха.

В. Цыдыпов.

КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

КУКУРУЗЫН ТАРИЛГА ОЙРТОБО

ТЭРЭЭНДЭ БЭЛЭН ГҮТ?

Энэ жэлдэ гектар бүриһөө 250—300 центнер кукурузын ногоо буурсагтайгаар абаха гэһэн уялгаяа дүүргэхын тула тарилгаяа түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтажа, богони болзорто һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэй. Кукурузын тарилгада колхоз, совхозуудай бэлэн болоһые хаа хаанагүй шалгая.

☆ ☆ ☆

Шэбхэ зөөхэ түсэб ямараар дүүргэгдээб?

Республикын солото кукурузашад—замай залуушад—Николай Иннокентьевич Дампилов, Базар Бадмацыренович Галданов, Радна Доржиевич Гонсорунов болон бусад жэл бүри кукурузынгаа поли дээрэ наг шэбхэ ехээр гаргажа, саг үргэлжэ үндэр баян ургаса туйлана бшуу.

—Поли дээрээ хэды шэнээн шэбхэ гарганаш, тэды шэнээн лэ кукурузын эшэ набша намартаа хүряахаш,—гэжэ Кяхтын суута кукурузашан нүхэр Галданов сэхэ мэдүүлдэг.

Тиимэһээ тэрэ шадаал һаа ехэ шэбхэ полидоо гаргаха гэжэ оролдодог. Энэ жэлдэшье нилээд ехэ шэбхэ гаргаа.

Мүнөө жэлдэ Түнхэнэй аймагай колхоз, совхозууд кукурузын полидо наг шэбхэ гаргаха талаар эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана. Илангаяа Саянанай совхозой кукурузашад тарилгадаа һайнаар бэлдэнэ. Һүүлэй мэдээгээр тэдэнэр шэбхэ зөөхэ түсэбөө дүүргэхэ дүтэлөө. Эндэ гектар бүридэ дунда зэргээр 15 тонно шэбхэ зөөгөөд байна. Кукурузашан Павел Аюшеевэй звено гектар бүридөө дунда зэргээр хорёод тонно шэбхэ гарганхай. Энэ хүдэлмэри тэрэшэлэн Закаменай аймагта урагшатайгаар ябуулагдана.

Зүгөөр эндэ толилогдоһон мэдээнһээ харахада кукурузын полидо шэбхэ зөөлгэ тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

☆ ☆ ☆

Республикын колхоз, совхозуудта кукурузын поли дээрэ наг шэбхэ зөөлгэ тухай

1962 оной майн 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд	шэбхэ зөөлгэ
Заиграйн	35
Мухаршэбэрэй	27
Сэлэнгын	27
Тарбагатайн	36
Улан-Удын управленидэ (бүхыдөө)	30
Б-Кударын	44
Баргажанай	34
Кабанскын	44
Ахын	—
Прибайкалиин	12
Хойто-Байгалай	—
Түнхэнэй	58
Кабанскын управленидэ (бүхыдөө)	41
Бичурын	34
Зэдын	39
Закаменай	45
Кяхтын	19
Кяхтын управленидэ (бүхыдөө)	31
Баунтын	—
Яруунын	7
Хориин	26
Хориин управленидэ (бүхыдөө)	23
Республикын хүдөө ажахын туршалгын станци	45

Майн 1-нэй байдалаар республикын колхоз, совхозууд кукурузын поли дээрэ наг шэбхэ гаргаха түсэбэйнгөө гурбанайшье нэгэ хубиие дүүргээгүй байһаар. Илангаяа Прибайкалиин, Кяхтын, Мухаршэбэрэй, Сэлэнгын болон бусад зарим аймагуудай ажахынуудта энэ шухала хүдэлмэри ехэхэн гээгдэлдэ оронхой. Прибайкалиин аймагай колхозууд кукурузын полидо наг шэбхэ гаргаха түсэбөө миин 19 процент дүүргэһэн мүртөө һүүлэй хоёр һарын туршада нэгэшье тонно шэбхэ зөөгөөгүй. Наг шэбхээр үтэгжүүлэнгүй эндэхи ажахынууд кукурузын баян ургаса яагаад туйлаха болоноб?

Кукуруза тариха газарые наг шэбхээр үтэгжүүлхэ хүдэлмэри мүн Бичурын, Охин-Булагай совхозуудта хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Иимэ байдал юундэ тохёолдооб гэхэдэ, наг шэбхэ зөөхэ хүдэлмэри хүсэд оньһожоруулагдаагүй, ажахын хүтэлбэрилэгшэд кукурузашадые шэбхэ зөөхэ үедэнь ондоо хүдэлмэридэ һамбаашалһанһаань болоо бшуу.

Кукуруза тариха саг дүтэлбэ. Ажахы, звено бүхэн энэ үедэ газарые үтэгжүүлхэ талаар бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэхэ уялгатай. Шэбхын шүүһээр тарилгые уһалхын тула полиин захада тэрэниие зөөжэ бэлдэхэ хэрэгтэй. Ерэхэ жэлдэ хэрэглэхын тула наг шэбхые обоолжо, нэгшээхэ шухала болоно.

★

ХАТАН ДАНГИНА

Ужамхан бурят орондом
Уряалаар ерэһэн дангина,
Урасхаал һайхан уһатай
Үрэжэлтэ талада мүндэлбэ.
Абгай дангина кукуруза
Аймхай хитүүхэнээр
үндыбэ.
Наранай туяада һаргажа
Набшахан пулаадаа
нэмэрбэ.
Хүүгэн бэеэ хүгжэхэдөө
Хүл дээрэхэнээ бодобо.
Ногоохон торгон халаадаа
Нугаран байжа хэдэрбэ.
Шүрэ хубаар
буурсаглажа,
Сэсэг набшаар
шэмэглэбэ.
Тобшо залаань задаржа
Толи дэнзэнь яларба.
Үдэрэй дулаахан наранда
Үгэлэн байжа хатарба.
Үлхөө зүүдхэлээ шэнхинэсэ
Урагша хойшоо найгаба.
Бүхы шэмэг зүүдхэлээ
Бэлэглэн байжа дуулаба.
Хуба шарахан абгайда
Хүн бүхэн дурлаба.

Б-М. Дышинов.

ТАРИЛГАДАА БЭЛЭМДИ

ТҮНХЭН. (Телефоноор абтаба). Байгша ондо «Полиин хатан»—кукурузые манай аймагай колхозууд, Саянанай совхоз 2500 гектарта тариха түсэбтэй. Теэд тэрэниие миил ёһын тэдыдэ тариха бэшэ, харин үндэр баян ургаса заатагүй туйлаха зорилготой.

Мүнөө үедэ аймагай бүхы ажахынуудта кукуруза тарилгада мүн бэтээр бэлдээд байнхай. Кукуруза тариха газар бүхыдөө хахалагдаа. Үрэһэ хүрэнгэ бэлэн болонхой. Тарилга, зүрүүд хоорондын элдүүрилгэ хэхэ машинанууд заһабарилагдаа. Кукурузашад баян ургаса туйлаха агротехникэтэй танилсанхай.

Кукурузын газар үтэгжүүлхэ талаар ехэ юумэн хэгдээ, мүнөөшье энэ хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябажа байна. Һайса нэгшээгдэһэн шэбхэ полидо тараагдажа үргэлжэлһөөр. Һүүлэй мэдээгээр мүрысөөндэ Саянанай совхоз түрүүлжэ ябана. Эдэнэр шэбхэ гаргаха түсэбөө үглөө мүнөө дүүргэхэнь. Түрүү кукурузашад Павел Жанчипович Аюшеев, Бальжин Шабагаевич Патаханов гэгшэд полиёо шэбхээр яһала үтэгжүүлээ.

Аймагай кукурузашад энэ һарын хори гаранаар тарилгаяа эхилхэ гэжэ һүулшын түхеэрэлгэ хэжэ байна.

А. ТАХАНОВ,
аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Мүнөөдэр Кяхтын „Дружба“ колхоз шалгагдаба

К Я Х Т А

Газар тарялангаа эзэн ёһоор эдлэжэ, тэрэнэйнгээ гектар бүхэнһөө ороохо таряа, илангаяа шэмэтэ тэжээл ехээр бэлэдхэжэ шадаагүй һаа, адууһа малые үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангахань бэрхэтэй. Энээнһээ уламжалан һү, мяха, тоһо, нооһо, үндэгэ болон эдеэ хоолой бусад зүйлшье ехээр абтахагүй болоно.

Эдэ бүгэдые харасада абажа, энэ жэлдэ «Дружба» колхозойхид урдань ехээр таригдадаг байһан овёс, зелёнко гэхэ мэтые эрид бага болгожо, мүн ургаса муутай сабшалангаа хахалжа элдүүрилээд, кукуруза ехээр тарихаар харалаа. Энэ ургамал бүхыдөө 2350 гектарта таригдаха юм. Тиихэдэ нёдондо сахарай свёкло ороойдоол 72 гектарта тариһан байбал, мүнөө жэл тэрэнь 256 га хүрэтэрөө үргэдхэгдэхэ. Гадна горох хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр таригдахань.

Энэ тон һайшаалтай. Колхоз, совхозуудаймнай партиингаа ЦК-гэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлжэ эхилһэн түрүүшын, шэнэ хабарай шэнжэ гээшэ. Теэд хараалһан түсэб хэһэн ажал хоёрой хоорондо ехэхэн забһартай байна. Тиимэһээ түсэб, зорилгоёо хүсэндэнь хүргэжэ, хэлэһэн үгэ хэһэн ажал хоёройнгоо алгасахагүйн тула нилээд ехэ оролдолго гаргаха хэрэгтэй бшуу. Илангаяа кукурузын баян ургаса абахын тула газараа һайнаар үтэгжүүлхэ, наг шэбхэ ехээр гаргаха хэрэгтэй.

Гэхэтэй хамта «Дружба» артелиин хүтэлбэрилэгшэд кукуруза, сахарай свёкло, горох

ТҮСЭБЫНЬ ЕХЭ ААД, ХЭҺЭН АЖАЛЫНЬ БАГА

гэхэ мэтэ үнэтэ ургамалнуудые ехээр тарижа, һайнаар ургуулха тухай гоё гоё түсэб табиһан аад, тэрэнээ бэелүүлхын тула бодото оролдолго гарганагүй. Энээниие иимэ баримтанууд гэршэлнэ.

— Намда Мөөрөөшэ нютагта 200 гектар газар даалгажа үгтэһэн байгаа. Апрелиин эхеэр тэндээ 400 шахуу тонно шэбхэ гаргаад байтарни, намайе ондоо ажалда эльгээгээ. Тиигээд һара тухай болоод, һөөргөө ерэхэдэмни тэрэ газарые «Заготскот» конторой трактор хахалжа байба.

— Юун болоо гээшэб? Энэтнай кукуруза тариха гэжэ намда даалгагдаһан газар лэ. — гээд ехээр гайхаһандаа асуубаб.

— Үгы, энэ таряалан манда үгтөө юм. Эндэ зелёнко, овёс тарихамнай, — гэжэ тэдэнэр харюусаба.

— Гайхахадаа колхозой агроном нүхэр Дмитриевтэ хониходоһомни, тэрэ баһал юушье мэдэхэгүй: «колхозой түрүүлэгшэ тэрэ газараа «Заготскот» контородо үгөө ёһотой» гэжэ хэлэбэ. Иигээд мүнөө болотор кукурузаяа тариха газаргүй, юушье хэхэеэ ойлгохоёо болёод байнаб,—гэжэ нүхэр Бухольцев хэлэнэ.

Колхозой Үнгэрхэйн отделенидэ кукурузашадай 5 звено эмхидхэгдэнхэй нэрэтэй. Теэд тэдэнь бүхэли үбэлдөө адууһа малда үбһэ тэжээл зөөлсэжэ, мүн бусад ажал дээрэ хүдэлжэ байһанаа оройдоол апрелиин тэнгэһээ хойшо наг шэбхэеэ зөөжэ эхилээ. Алдаһан сагаа тэхэрюулхын тула наг шэбхэ зөөлгэдэ бүхы хүсэеэ табиха аабза гэжэ найдахаар бэлэй. Үнэндөө энэ хүдэлмэринь баһал мүртэй урагшаа ябанагүй. Кукурузашад «Беларусь» тракторта оройдоол нэгэ-нэгэ тэргэ шагтагалаад, наг шэбхэеэ хүрзэ, лоомоор малтажа, гараар ашахадаа өөдэтэй юумэ хорооногүй ха юм. Хэрбээ шэбхэ ашаха түхеэрэлгэеэ эртэнһээ заһаад, оньһожоруулагдаһан тусхай бригада эмхидхээ һаа, мүнөө нилээд ехэ наг шэбхэ гаргаһан байха һэн. Энээн тушаа главна инженер нүхэр Носовой һаналаа табяагүйнь гэмшэлтэй.

— Энэ жэлдэ манай Ехэ-Кударын отделенидэ 6 звено хүдэлхэ юм. Тэдэниие дүршэлтэй кукурузашад: М. Бахманов, Н. Лапин, И. Игумнов, Г. Григорьев хүтэлбэрилнэ, —гэжэ тус отделениин агроном Кузнецова саашань нэрлэхэ хүнүүдээ олонгүй, үг мэг гээд болишобо.

Теэд тэдэнь саарһан дээрэ тоотойшье һаа, хүдэлхэ хүниинь үшөө олдоогүй байгаа бшуу. Дээрэ дурсагдаһан кукурузашадыншье наг шэбхэ мүртэй зөөжэ хүшэхүрөөдүй. Зарим нэгэнэйнь трактор, сеялкэ заһагдаадүй.

— Мүнөө хүрэтэр тарилгадаа бэлдээгүй юу хээбта, — гэжэ асуухада, булгал нэгэ харюу хэлэнэ:

—Сүлөө тухамнай болоогүй. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд бидэниие бүхэли үбэлдөө ондоо хүдэлмэридэ ябуулаа.

Кукуруза, горох тариха үрэһэ хүрэнгэшье бэлдэгдээгүй. Бүхы дутагдалнуудаа дары усадхажа, ажалайнгаа эмхидхэл эрид һайжаруулаагүй һаань, энэнь һүүлэй һүүлдэ тарилгын хүдэлмэридэ ехэхэн тодхор татажа, һаад ушаруулжа магад. Энээнһээ боложо, ургасашье биратай абтахагүй, урдаа табиһан түсэб, зорилгонь миил саарһан дээрээ үлэжэ болохол.

М. Шиханов,
«Ленинэй туг» газетын
хүдэлмэрилэгшэ.
Кяхтын аймаг.

«Полиин хатан»—кукурузын тарилгада хайшан гэжэ һайнаар бэлдэхэб гэһэн асуудал хүдөө ажахын хүдэлмэришэн бүхэнэй зосоо хүдэлгэнэ. Илангаяа хүдөө ажахыда гараха мэргэжэлтэдые бэлдэжэ байһан һуралсалай зургаануудта һурагшад бүхы юумые һайнаар ойлгожо абахые оролдоно. Юуб гэхэдэ тэдэнэр кукурузын тарилгада хабаадаха байна бшуу.

Хүдөө ажахын Татауровска училищида һуража байһан залуу мэргэжэлтэдые үнинэй багша Екатерина Ивановна Громова оролдостойгоор һургана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: училищиин һурагшад кукуруза тариха «СКГ-6» сеялкые тааруулжа байна. Н. ТИМОЩЕНКЫН фото.

Энээниие үнишаад, ажалдаа хэрэглэ

КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

САХАРАЙ СВЁКЛО — БАЯЛИГАЙ ХЭШЭГ

Механизатор ЕВСЕЙ ПАВЛОВ хөөрэнэ

Республика соогоо түрүүлэн ажал, гаргаша ехэтэй сахарай свёкло ургуулха хүдэлмэри Бичурын аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо нёдондонhoo хойшо оньhожоруулагдажа эхилээ юм. Ажалдаа машина хэрэглэhэн Евсей Павловай бригадынхид 1961 ондо 110 гектар дээрэhээ 12248 центнер свёкло хуряажа гүрэндэ худалдахадаа, 43 мянган түхэригэй олзо доход колхоздоо оруулаа. Центнер свёклын өөрынь үнэ сэн 3 түхэриг 6 мүнгэтэ болоо. Нүхэр Павловай бригадын ургуулhан ургаса Кяхтын, Мухаршэбэрэй аймагуудта бүхыдөө таригдаhан 664 гектар дээрэhээ абтаhан свёклоhoo 170 центнерээр ехэ юм. Мүнөө жэлдэ энэ бригадынхид оронойнгоо суута свёклошон Светличнын баян дүй дүршэл ажалдаа хэрэглэхэ зорилготой.

Сахарай свёклотой бичурынхид үнинэй танил. Тэрэниие ургуулха агротехникэ hайса шудаланхай. Ажахыда али тухай ехэ олзо доход оруулдагыень мэдэхэ. Тиимэhээ агрономууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд газар тараалангаа хубаарилхадаа энэ ургамалые тоонгүй гарадаггүй.

Манай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоз аймаг соогоо томохон ажахын нэгэн юм. 7081 га тараанай газартайбди. Хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ худалдалга жэл бүри дээшэлжэ байдаг. Үнгэрэгшэ жэлдэ 1676 центнер мяха, 3675 центнер hү, 132 центнер нooho, 135 мянган үндэгэ худалдаа.

Колхоздомнай хүдэлмэриин хүн үсөөн, ходо дуталдажа байдаг. Тиибэшье жэл бүри хэдэн зуугаад гектарта сахарай свёкло таригдажа, хүн бүхэндэ гектар талмай хүртэдэг.

Сахарай свёклын удхашанар тушаа олон үгэ шашаад яахаб. Энээн тушаа яhала хэлсэгдэhэн, хэблэлдэ бэшэгдэhэн байха.

Кукуруза сахарай свёкло тэжээлэй бобы гурбан коммунизмда hуужа орохо хүлэгүүднай гээшэ гэжэ Н. С. Хрущев партиин XXII съезд дээрэ тон зүб тэмдэглээ. Ниитынгээ hүрэг малые бардам хүрэхэ тэжээлээр дүүрэн хангажа шадаагүй hаа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг дэлбэгээр абажа шадахагүй байhамнай элитэ.

Ушар иимэhээ парти, правительство хүдөө ажахыгаа эрид хүгжөөхэ талаар hүүлэй жэлнүүдтэ хэдэ хэдэн шухала шиидхэбэринүүдые абаа. hаяхан үнгэрhэн КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленум ургаса багатай ургамалнуудай орондо кукуруза, сахарай свёкло, тэжээлэй бобы, горох ехээр тарижа, адууhа малдаа бардам тэжээл бэлдэхэ, абаhан уялгаяа бодотоор дүүргэхэ арга боломжыемнай заажа үгөө.

Сахарай свёкло тушаа хэлэхэдэ, энэ ургамал сахарhаа гадна, бусад олон продукт үгэнэ. Жэшээнь, сахар үйлэдбэрилгэhөө абтаhан жом, патоко, мүн свёклын эшэ набшаhан малай шэмэ ехэтэй тэжээл гээшэ. Гектарай 150 центнер ургаса үгэhэн сахарай свёклоhoo га бүриин 18 центнер сахар, 125 центнер жом, 11 центнер патоко, 80—100 центнер свёклын эшэ набшаhан абтаха болоно. Энээн дээрэhээ бодомжолходо, сахарай свёклын түлөө яhала оролдохоор болоно бэшэ гү?

Би зургаадахи жэлээ сахарай свёкло ургуулнаб. Агроном мэргэжэлтэй бэшэшье hаа, тэрэнэй абари зан зарим тэды тухайлха бологдоо. Энэ ургамал ямар газарта hайнаар таарадаг бэ, тарилгын урда тээхи бэлэдхэл, тарилга, элдүүрилгэ, харууhалгаhаа эхилээд, хуряалгые ямар болзорто хэбэл hайн бэ гэжэ тухайлагдадаг.

Мүнөө республикымнай аймаг бүхэндэ свёкло хэзээ хэзээнэйхиhээ ехээр таригдадаг болохонь. Зарим нютагуудта түрүүшынхеэ туршахань ёhотой. Тиимэhээ 6 жэлдэ олоhон багахан дүй дүршэл тухайгаа хөөрэхые хүсэнэм. Зарим нэгэндэ магад туhашье болохо бээзэ. Жаргалта hайхан коммунизмын шэнэ общество үргэн дэлисэтэйгээр байгуулжа байhан үе сагта «намhаа саагуур, наранhаа наагуур» гэhэн хуушанай үзэл бодолдо эзэлэгдээд, өөрынгөө туйлаhан амжалта, онол аргые хара аминдаа хадагалаад hуултай бэшэ!

Урид үнгэрэгшэ жэлэйнгээ ургаса тушаа хэдэн үгэ хэлэе. Нёдондо 110 гектар дээрэhээ 12.248 центнер гэхэ гү, али га бүриhөө 150 центнер сахарай свёкло абтаа. Тиигэжэ манай бригадынхид колхоздоо 43 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулаа. Центнер свёклын өөрынь үнэ сэн 3 түхэриг 06 мүнгэтэ болоо. Тиихэдэ аймаг дотор дунда зэргээр 1 центнер свёкло 4,65 түхэригтэ болоhон байха юм. Колхознай бүхыдөө 350 га газар дээрэhээ 32570 центнер сахарай свёкло гүрэндэ худалдахадаа 97544 түхэриг олзо абаа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ бидэ оньhожоруулагдаhан тусхай бригада боложо, түрүүшынхеэ хүдэлөөбди. Бригадамнай гурбан механизатор, зуугаад эхэнэрнүүдhээ бүридэдэг. Зун, намартаа эхэнэрнүүднай үбhэ, таряа хуряалгада булта гарадаг. Тиихэдэнь бидэ гурбан механизаторнууд үлэдэгбди. Манда нэгэ «Т-38» трактор, «КР-18» культиватор, «СК-18» сеялкэ, тракторaap шэрэхэ «ОК-15» түхэлэй хоро сүршэхэ түхеэрэлгэ, каток гэхэ мэтэ машина үгтэнхэй.

I. ЯМАР ГАЗАРТА ТАРИХАБ

Сахарай свёклын баян ургаса хуряаха гээ hаа, эртэ намарhаа эхилжэ оролдохо хэрэгтэй. Нэн түрүүн hайн, шииг нойто ехэтэй газар шэлэжэ олохо шухала. Ямар газарта энэ ургамал тарибал hайн бэ гэбэл, хара хүрьhэтэй газарта ехэ таарадаг. Тиихэдээ хүрьhэнэйнь зузаан 40—50 сантиметр байбал, бүришье hайн. Юуб гэхэдэ, энэ ургамалай үндэhэн аяар 2—3 метр доошоо газар руу ургадаг гээшэ. Гадна үндэhэнhөө гараhан олон hалаанууд хажуу тээшээ 40—50 сантиметрээр hалбаржа, газарhаа дабhа, шииг нойто бэедээ татажа абадаг. Тиимэ hэн тула гүнзэгы, хара шоройтой, уhалагдадаг газарые шэлэжэ олоод, агротехникын заабариин ёhoop элдүүрилээд, таряад, харууhалаад байбал, баян ургаса заатагүй хуряагдаха. Мүн сэбэр паар дээрэ тарихада hайн байдаг. Йихэ аргагүй hаань, намарай эртын паарнье ашатай.

II. ТАРИЛГАДА БЭЛЭДХЭЛ, ТАРИЛГА ТУХАЙ

Манай бригада ерэхэ жэлэй үндэр ургасын түлөө эртэ намарhаа эхилжэ оролдодог. Кукурузын хуряагдахалаар нэгэ дахин дисковани хээд, 8—10 хоноhон хойнонь гүнзэгыгөөр хахалнабди. Үбэлдөө машина, техникэ заhабарилха, полидоо саhа хүр тогтоохо, наг шэбхэ зөөхэ гэхэ мэтэ хүдэлмэри хэгдэдэг. Хабар боложо, саhанай хайлажа эхилхэдэ hайрам тогтоолгодо гол анхарал хандуулагдана. Мүн энэ үедэ нэгшээгдэhэн наг шэбхэ зөөлгэ бүришье хурдадхагдана. Жэлдээ полиин гектар бүридэ 10—15 тонно шэбхэ тараагдадаг. Газарай гэдэмсээр горхонhoo канава татажа, бүхы полиёо уhалдагбди. Добуун дошотой газар өөдэ уhанай гарахагүйдэ морин плугаар хэдэн hалаа, бороздаа татадагбди. Участогай уhалагдаад, 2—3 хоноод байхада хоёрдохёо борнойлогдодог. Түрүүшын борнойлгые саhанай хайламсаар хоёр тээшэнь хэдэгбди. Бүхы газарайнгаа борнойлогдоод, уhалагдаад байхада гектар бүридэ 1,8—2 центнер суперфосфадаар үтэгжүүлэгдэнэ. Энэ ороохоной тарилга юрын сеялкээр хэгдэнэ.

Е. Павлов

Май hарын 10 — 15-даар газарай hайса гэдээд, хүрьhэнэйнь 5—7 градус дулаан болохотойнь сасуу полиёо 24—27 сантиметр гүнзэгыгөөр хахалжа эхилнэбди. Тиихэдээ заатагүй предплужниггтай плуг хэрэглэгдэдэг. Хүнгыень хаража предплужниггүйгөөр хахалаад, үндэр баян ургаса хүлеэhэнэй дэмы. Юуб гэхэдэ, свёклын эшэ набшаhанhaa урид буртаг үбhэн гараад, нарай ургамалые даражархидаг. Гадна ямаршье элдүүрилгэ хэхын аргагүй болошодог. Хэхэдэшье мүртэй туhа болохогүй. Энээниие бидэ өөhэдынгөө ажал дээрэhээ hайн мэдэхэ болообди. Тариха газар hүниндөө хахалагдаад, hүүлээрнь катогоор жэгдэлэгдэнэ. Тиихэдээ каток соогоо уhа хэдэггүйбди. Полиёо катогоор нягталан жэгдэрүүлгэ юундээ туhатай юм гэхэдэ, доро байhан шииг нойтые шахажа, үрэhэнэй хэбтэхэ хэмжээндэ хүргэгдэнэ. Гадна сеялкын ябахада газарнай жэгдэ hайн болоод, үрэhэ хүрэнгэ нэгэ жэгдэ гүнзэгыдэ таригдана. Үглөөнэй 4 часhaa тэрэ газартаа тарилга хэжэ эхилнэбди. Тарилгада бэлэдхэл тарилга хоёрой хоорондохи зайе удаан саг соо таhалдуулhанай хэрэггүй. Хэдэн часаар гү, али хоногоор тарилга хожомдобол, газар шииг нойтоёо нилээд алдадаг гээшэ. Тиимэhээ бидэнэр үнэтэ сагаа дэмы гээхэгүйн тула hүниндөө хахалаад, үглөө эртээр сеялкээ ябуулжа ородогбди. Сеялкэ hайнаар заhагдаhан байха ёhотой. Маркёр, тарилга, үтэгжүүлгэ хэхэ частьнуудаа тон нарнаар, заабариин ёhoop тааруулха гээшэ эгээл харюусалгатай хэрэг. Энээндэ хайша хэрэгээр хандажа яажашье болохогүй. Тарилгаяа hайнаар хэхын тула нэгэ ябаhан мүр дээгүүрээ дахинаа ябахагүйгөөр сеялкын түрүүшын мүрhөө 50 сантиметрын хэмжээндэ зурлаа гаргажа ябахаар маркёроо тодходогбди. Үрэhэ хүрэнгын зүбөөр, тарилгын нормын хэмжээгээр таригдахын тула зурууд хоорондын забhap 445 миллиметрhээ дээшэ гарахагүйгөөр сеялкэ тааруулан тодхогдоно. Сеялкээ бидэ иигэжэ тааруулдагбди. «СК-18» түхэлэй сеялкэ гурбан секцитэй. Секци бүхэнэй утань 2670 миллиметр болодог. 2670 миллиметрые хоёр газар хубаагаад, тэгэндэхиинь тон адляар 220—220 миллиметрээр тодхогдоно. Тиихэдэмнай зурууд хоорондын забhap 445 миллиметрээр гарадаг. Эгээл иимэ заабариин ёhoop сеялкынгаа сошнигуудые тааруулан тодхоод тарилга хэхэдэ, хожомынь зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэхэдэ свёклын эшэ набшаhан гэмтэхэгүй байдаг. Зарим колхоз, совхозуудта энэ ёhо гуримые хэрэгсээдэггүй байха юм. Мүн тарилга, элдүүрилгые олон механизаторнууд хэдэг. Мүнөөдэр нэгэ механизатор сеялкээ зүбөөр тааруулангүй табиhанай удаа үглөөдэрынь ондоо тракторист тэрэ полиинь элдүүрилжэ ородог. Зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ ороhон тракторист тарилга хаанаhaань эхилжэ хэгдээб гэжэ мэдэхэгүй дээрэhээ дайралдаhан лэ тээhээнь ороод борнойлжо, культиваци хэжэ эхилдэг. Тиихэдээ буртаг үбhыень үгы хэхынгээ хажуугаар hая гаража байhан свёклынгоо эшэ набшые гэмтээжэрхидэг гээшэ. Ушар иимэhээ хэн тарилга хээ hэм, тэрэл хүн зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэхэ ёhотой. Хаанаhaa, полиингоо али талаhaa эхилжэ тарилга хэжэ захалаа hэм, тэрэл мүрөөрөө зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэхэ шухала. Бидэ энэ ёhо гуримые нэгэтэшье хазагайруулдаггүйбди. Би өөрөөл сеялкээ тааруулдаг, сеялкэдээ hуудаг, газараа элдүүрилдэгби.

Квадратно-гнездовой аргаар тарилга хэдэггүй юм гүт гээд зарим нэгэн асуужа болохо. Юуб гэхэдэ, «СК-18» сеялкэ кадратно-гнездовой аргаар бэшэ, харин үргэн зуруудтайгаар тарилга хэдэг сеялкэ юм. Үрэhэ хүрэнгэ, үтэгжүүлгэ тарааха түхеэрэлгэнүүдэй зүбөөр тааруулагдан тодхогдоогүй байгаа hаань, элдүүрилгэ хэхэнь ехэ бэрхэтэй байха гэжэ хэлээ hэм. Тэрэнhээ гадна, свёкло ургуулгада ажалладаг эхэнэрнүүд техникэдэ этигэхэ, найдахаяа болидог. Тарилга хэжэ эхилхэдээ түрүүшын мүр тон нарилжа, сэхээр гаргаха хэрэгтэй. Бидэ нэгэ эрьесэ хээд лэ трактораа байлгажа, зурууд хоорондохи забhapые хэмжэжэ үзэдэгбди. Хэмжүүр манда бэлэн байдаг.

Свёкло ургуулдаг олон ажахынууд свёклынгоо үрэhэтэй түргэн ургадаг ондоо ургамал (гэршүүхэ) холидог. Юуб гэхэдэ, тэдэнэй эшэ свёклоhoo урид газарhaa бултайдаг. Элдүүрилгэ хэхэдэнь гэршүүхэ мүрыень заагаад байдаг. Бидэ энэ гурим хэрэглэдэггүйбди.

Тарихынгаа урда тээ үрэhээ хоёр сүүдхэ соо норгодогбди. Энээниие хэхэнь бэлэн юм. Тарилгада хэрэглэгдэхэ үрэhэн 6—8 часай туршада уhан соо дэбтээгдэнэ. Удаань хабтагай дээрэ 15—20 сантиметр зузаанаар дэлгэгдээд, байд гээд лэ худхажа байгаад, нара hалхинда шанаржуулдагбди. Энэ хүдэлмэри хэды саг соо үргэлжэлдэг бэ гэхэдэ, үрэhэнhөө эшын гараха нюдэнүүдэй бии болотор үргэлжэлдэг. Тиигээд таригдана. Тарихадаа үрэhэ хүрэнгын 3—5 сантиметр гүнзэгыдэ хэбтэхээр сеялкын отражательнууд тодхогдодог. Иимээр бэлдэгдэhэн үрэhэ хүрэнгэ тарилгые богони болзорто, оройдоол 4 үдэрэй туршада хэжэ дүүргээд байхадамнай, 6—7 хоногой үнгэрхэлөөр свёклын эшэ газарhaa бултайжа эхилдэг.

Гектар бүридэ 30—34 килограмм үрэhэн таригдадаг.

III. ЭЛДҮҮРИЛГЭ, ҮРЭЖҮҮЛГЭ ТУШАА ХЭДЭН ҮГЭ

Свёклын эшэнүүдэй газарhaa бултайхадань зурууд хоорондын элдүүрилгэ культиватораар хэгдэнэ. Урдань энэ хүшэр хүндэ хүдэлмэри гараар хэгдэдэг байhан гээшэ. Мүнөө машинаар элдүүрилэгдэдэг болоходо ажалай бүтээсэ хэдэ дахин дээшэлээ. Гэбэшье зарим ажахынуудта мүнөөшье тяпхаар хэдэг зандаа. Энэ хүдэлмэриие шаровко хэхэ гэжэ нэрлэдэг. Зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэхэдээ культиваторайнгаа хутагануудые зүбөөр, нүхэнhөө 8 сантиметр холо, мүн 5—6 сантиметр гүнзэгыдэ ябахаар тааруулагдан табигдана. Хутагануудай эрэ ходо хурса байха зэргэтэй. Элдүүрилгэ хэжэ захалхадаа түрүүн хаанаhaань эхилжэ сеялкэ ябаа hэм, тэрэл мүр дахаад алдангүй ябаха шухала. Энэ хүдэлмэри юундээ туhатай юм гэхэдэ, зурууд хоорондын шоройе зөөлэрүүлжэ, свёклын үндэhэндэ агаар оруулха арга оложо үгэхэhөө гадна, буртаг үбhэнэй үндэhые отолжо хаяна. Шаровкые богони болзорто, 3—4 үдэрэй туршада хэжэ дүүргэдэгбди. Нэгэ бага удаарбал, буртаг үбhэн диилдэхээ болихо юм. Тиимэhээ нэгэ үдэрhөө байха, час, минута гээхэгүй гэжэ хүсэдэгбди. Мүн борнойлгые яажашье мартажа болохогүй.

Ургамалай элдэб үбшэндэ дайрагдахагүйн, хорхой шумуулые. үгы хэхын, буртаг үбhэнтэй тэмсэхын тула зурууд хоорондын элдүүрилгэhээ гадна, свёкло гексахлоранаар хорододогдоно. Энэ хорые 12 процентнэ хоро дуст «ДДТ» хоёрые холижо худхаад, гектарай 12—25 килограмм хүртэхөөр тусхай «ОК-15» гэжэ түхэлэй машинаар сасагдана. Энэ хүдэлмэриие шүүдэрэй хатаадүйдэ, үглөөнэй 4 часhaa эхилжэ хэхэ хэрэгтэй. Трактораа ябуулхадаа, hалхи руу бэшэ, харин хүндэлөөшэнь ябуулагдана. Тиихэдээ трактористын противогаз үмдөөд ябаагүйдэ нюдэ, ама, хамар руу хорон орохоёо hанадаг. Нэгэ ябахадаа хоёр тээшэнь 7—7 метрын хэмжээндэ хоро сасагдадаг. Энээниие зундаа хоёр дахин хэдэгбди. Түрүүн свёклын эшэ набшаhанай hаял бултайжа байхада, тиигээд букетировко, шалгалтын үедэ дахинаа хэгдэнэ. Хорхой шумуулнууд сооhoo ута хамарта (долгоносик), булуудха гэжэ свёклын хоёр дайсад бии юм. Эдэ хорхойнууд ургамалай нарай байхада набшаhандань аhаад, шүүhыень hорожо эдидэг. Тиихэдэнь набшаhанда хүрибтэр үнгэтэй нүхэнүүд бии боложо захалаад, hүүлээрнь хатажа эхилдэг. Эдэнтэй тэмсэхэнь бэрхэтэй хэрэг.

Зурууд хоорондын элдүүрилгын hүүлээр букетировко хэжэ ородогбди. Энэ баhал культиватораар хэгдэнэ. Тиихэдээ таригдаhан газарайнгаа утаашань бэшэ, харин хүндэлөөшэнь ябуулагдана. Эндэ культиваторайнгаа анзаhа, хутагануудые баhал шэнээр тааруулжа табигдана. Хутагануудынь хурса, 3—4 сантиметр гүнзэгыдэ, бэе бэеhээ 18 сантиметр забhартай ябахаар тааруулагдана. Агрегат заатагүй маркертой ябадаг. Культиваторай мөөр отологдоhон свёклын эшэнүүдэй хоорондуур гү, али тракторай мөөрэй зурлаагаар ябахаар тааруулагдана. Хутагануудые бэе бэеhээнь 18 сантиметр зайтайгаар тодхоходо, жэрыжэ ургаhан свёклын эшэнүүдые хоорондуурнь бэе бэеhээ 18 сантиметр забhартайгаар отолно бшуу. Тиихэдэнь нэгэ нүхэндэ үлэhэн олон эшэнүүдhээ эгээл hайн эшыень үлөөгөөд, бэшыень хүнүүд гараараа зулгаажа хаядаг гээшэ. Энэмнай эгээл харюусалгатай, хүшэр хүндэ ажал юм. Нэгэ эхэнэр гектар ургасые 10—12 үдэрэй туршада шэнгэрүүлжэ дүүргэхэ ёhотой. Нэгэ зааха хожомдобол, ургамалнууд бэе бэедээ харша боложо эхилдэг. Свёкло муугаар ургаха, мүн шанарынь доошолжо эхилдэг. Юуб гэхэдэ, биишихан газар дээрэ багтажа ядатараа ургаhан ургамалда шииг нойто, агаар дуталдадаг ха юм. Тиигээдшье бидэ гектар бүридэ 30—34 килограмм олон эшэтэй үрэhэ таринабди. Тиимэ болохолоороо гектар талмай дээрэ аяар 3 миллион хүрэтэр свёклын эшэ ургана бшуу. Баян ургаса абахын тула гектарай 70—80 мянган эшэ байбал зохид. Хэрбээ свёклын эшэнүүдэй тон hайнаар, нэгэ жэгдээр ургажа захалаа hаань, гектар бүридэ 100 мянган эшэ хүрэтэр үлөөхэдэ хамаагүй. Га бүридэ 90—100 мянган эшэ үлөөhэн газар дээрэhээ ехэнхидээ 200 центнер хүрэтэр ургаса хуряагдадаг.

Ушар иимэhээ зурууд хоорондын элдүүрилгэ (шаровко) букетировко хоёрто гол анхарал хандуулха хэрэгтэй. Саг соонь hайн шанартайгаар, богони болзорто эдээниие хэжэ шадаагүй hаа, урда тээнь гаргаhан оролдолгошни, хэhэн гаргашашни хии талаар ошохо. Бидэ шаровкые свёклын эшын газарhaa бултайгаад, хоёр набшаhатай болоод байхадань эхилээд, дүрбэн набшаhатай болоторынь букетировкотойнь хамта хэжэ дүүргэдэгбди. Энэ хүдэлмэри 12—15 үдэрэй туршада хэгдэдэг.

Эхэнэрнүүдэй букетировко хэжэ дууhамсаарнь бидэ, механизаторнууд, дахинаа зурууд хоорондын элдүүрилгэ нэмэлтэ минеральна үтэгжүүлгэтэйгээр эхилнэбди. Эгээл энэ үедэ, свёклын эшэ набшаhанай ехэ болоод байхадань, ургамалда нэмэлтэ тэжээл, сэбэр агаар ехэ хэрэгтэй болодог. Гектар бүридэ центнер аммиачна селитрэ хүртэхөөр хэнэбди. Хэнэйшье мэдэhээр, ямаршье ургамал өөрынгөө эшэ набшаар агаарhaa азот абажа, үндэhэндөө үгэдэг ха юм.

Июнь hарын hүүл багаар, июлиин эхеэр бүхы полиёо шалгажа эхилдэгбди. Тиихэдээ нүхэн бүхэндэ хоёр-гурбан эшын байгаа hаань, эгээл hайниинь үлөөгөөд, бэшыень гараараа зулгаажа хаягдана. Мүн бии байгаа буртаг үбhэн үгы хэгдэнэ. Энэ хүдэлмэридэ 5—6 үдэр гарадаг. Дээрэ дурсагдаhан бүхы хүдэлмэри хээд байхадаа гараар хэхэ ажал дүүрэнтэнэ. Гансал механизаторнууд поли дээрэ ...дэг. Шалгажа дүүргэhэнэй удаа культиватораар ...руud хоорондын элдүүрилгэ 12 сантиметр гүнзэгы... хэгдэнэ. Августын тэн багаар свёклын үндэhэн ... сойжо, сахартай боложо эхилдэг. Энэ үедэ гектар ...ридэ центнер калийна дабhа хүртэхөөр зурууд ...рондуурнь нэмэлтэ тэжээл хэгдэнэ. Энээнэй удаа ...ряалгын эхилтэр свёклын ойро хүрэдэггүйбди.

> **250 центнер ургасатай hаа, с...харай свёклын нэгэ гектар 10 ...тнер гахайн мяха абаха арга ол...но.**
>
> КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленум ...
> Н. С. Хрущевой хэлэhэн үгэ.

IV. ХУРЯАЛГАДА — ГОЛ АНХАРАЛ

hайнаар гараhан ургасаяа гээлтэ хоролтодо ор...лангүй, саг соонь хуряажа абаха гээшэ мүн лэ ...рюусалгатай хэрэг. Манай Бичурын аймагта сентяб... hарын hүүл багаар свёклоёо хуряажа захалдаг. ...гаса хуряалгын тусхай техникэ манда үгы юм. Ү...рэгшэ жэлдэ хуряалга сентябриин 25-hаа эх...hэмди. Хэнэйшье мэдэhээр, 1961 оной намар бэрх... намар байгаа гээшэ. Бүхэли намартаа хура бор... таhалгаряагүй ороод, hүүлээрнь эртэ саhа хай... гансата хүйтэршөө hэмнай. Ороohо тарянда ... хүн хабаадажа байhанhaa уламжалжа, свёкло ...ряалгада үсөөн эхэнэрнүүд хабаадаа. Тиибэшье ...тябриин hүүл багаар ургасаяа хуряажа дүүргэ... Гектарай 150 центнер ургаса абтаа.

Свёкло хуряалга хайшан гэжэ эмхидхэгдэнэб ...дэ, тракторай юрын плугаар полиёо хахалнабди. Ти...хэдээ шаблааень абадагбди. Шаблаагүй плугаар ...зэгыгөөр хахалхада свёкло гэмтэдэггүй. Тиигэжэ ...зарыень зөөлэн болгоод орхиходо эхэнэрнүүд свё... эшэhээнь бариад татажа абадаг. Энээндэ ехэ ху... хэрэгтэй бэшэ юм. Эхэнэрнүүд свёклые газарhaa ...тажа абамсаараа, хутагаар эшыень таhара отол... свёклоёо нэгэ газарта обоолдог. Тииhэн бэеэр... рэнээ шоройгоор буладаг. hүүлээрнь машина ор... тэрэ обоохой свёклые ашаад, сахарай заводто аб... шажа тушаадаг юм. Хэрбээ свёклоёо шоройгоо... шангүй байгаа hаа, шанарынь муудадаг. Шоро... булаатай байhан свёкло заводто нэгэдэхи сорты... сэгнэгдэжэ абтадаг.

Хуряалга — эгээл хүндэ хүшэр хүдэлмэри бол... Саг соонь хуряажа шадаагүй hаа, хүйтэн бол... газар хүрэшэхэ ха юм. Ушар иимэhээ бидэ үдэр... ни гэжэ илгадгүй энэ үедэ ажалладаг гээшэбди.

Манай аймагта сахарай свёкло 1943 онhoo хэ... таригдана. Тэрэ үедэ машина, техникэ хомор бай... Зурууд хоорондын элдүүрилгэ, букетировко, ху... гые гараараал хэдэг байhан гээшэ. Нэгэ хүн арай... гэжэ 0,50 га газарай ургаса харууhалжа ур... байгаа. Гектарай 20—30 центнерhээ дээшэ ургас... тадаггүй hэн. Тэрэ үедэ сахарай свёкло тарихань ... үрэ багатай, гаргаша ехэтэй ажал гээд урагша ... даггүй бэлэй. hүүлээрнь трактор, машина бии бол... хүдөө ажахын бусад зэр зэбсэгүүдэй элбэгжэхэ... рим хүшэр хүндэ хүдэлмэри машинаар хэгдэд... лобошье, гараараа хэхэ ажал үшөөл ехэ бай... Гектарай арайхан гэжэ 150—200 центнер ургас... ряагдана.

Сахарай свёклые бүри ехээр тарижа, малдаа ... дам хүрэхэ тэжээл бэлдэхэ ямар арга боломжо ... наб? Манай hанаашаар иимэ. Нэн түрүүн свёкло ... гуулагшадые хүнгэн, сетчатэ борной, элдэб хо... шумуултай тэмсэхэ хоро хаядаг машина, свёкло ... ряадаг комбайн гурбанаар хангабал, мүнөөнэй... орходоо хүн бүхэн хоёр дахин ехэ талмай элдүү... жэ шадаха. Ажахы бүхэн свёклынгоо талмай ... дахин ургэдхэхэ аргатай болохо.

Эхэ оронноймнай нютаг бүхэндэ жэл бүри баян ... гаса хуряагдадаг. Тэдэнэй нэгэн болохо нүхэр Свет...нын баян дүй дүршэл тухай Н. С. Хрущев магтан... үгэнүүдые ходо хэлэдэг. Светличнын дүй дүршэл ... хай бэшэhэн брошюра бидэ звеногоороо уншаа... Тэрэнэй онол аргатай гүнзэгыгөөр танилсаад ба...дамнай, манай республикын, мүн Бичурын аймаг... свёклын үндэр баян ургаса хуряаха арга боло... дүүрэн бии. Гансал машина, техникэ дуталдана.

Хэрбээ мүнөө жэлдэ тиимэ техникэтэй болож... даа hаа, бидэнэр 20 га газар дээрэ Светличны... дүршэл үргэнөөр туршажа үзэхэбди.

Намтай сугтаа механизаторнууд нүхэд С. Аф...ев, С. Петров гэгшэд хэдэн жэл удаагаар ажал...

V. АЖАЛАЙ ТҮЛӨӨhЭН, УРМАШУУЛГА ТУХАЙ

Бидэ, свёклошодой, олзо доход, салин хүлhэн ... сал ургасаhаа дулдыдадаг. Түсэбэй ёhoop гектар ...риhөө 100 центнер сахарай свёкло хуряагаад ба... центнер свёклын түлөө 1,40 түхэриг түлэгдэдэг. ... бээ түсэбhөө дээшэ гаргабалшни худалдаhан це... свёклын түлөө гол салингай 50 процент нэмэжэ ... дэг. Гадна олоhон мүнгэнэйнгөө 30 процентые ор... таряагаар абадагбди. Мүн колхоз худалдаг... центнер свёклын түлөө 400 килограмм сахар ... граммай 38 мүнгөөр үгэдэг. Харааг... hан түсэбhөө дээшэ свёкло туш... сахарай завод центнер свёклын т... үшөө 500 килограмм сахар килогр... 38 мүнгөөр худалдадаг. Би үнгэ... жэлдэ колхоз болон заводhoo 1 це... сахар абаа hэм.

КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пле... шиидхэбэри, ЦК-гэй Хандалгаар ... жоhон манай бригадынхид ажал... тээсэтэйгээр эмхидхэжэ, мүнөө ... даадаг 110 гектар поли дээрэhээ ... риин 150—200 центнер сахарай св... ургуулхаар шиидэнхэй.

Б. Жамба...
бэшэжэ аб...

...нида Федоровна Налив... ...онһоо «Электромаши... ...лодой электромеханиче... ...тэ хүдэлдэг юм. Мүнөө ...даадаг бригада мүры... ...түрүү зэргэдэ ябалсана. ...РАГ ДЭЭРЭ: А. Ф. На...

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Полевой стан дээрэ

Һаянай гэнтэ дулааржа, хабарай тарилгын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулагдажа эхилэнхэй.

Манай гурбадахи фермын механизаторнууд мүнөө хабар ажахын тоосоондо ороод, шэнэ гуримаар хүдэлжэ байнад. Хабарайнгаа тарилгые шанар һайнтайгаар, саг болзор сооньүнгэргэхын тулада бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри хэгдээ һэн.

Механизаторнуудтаа зохид һайн байра байдал бии болгообди. Жэшээнь, Жаргалантын полевой стан дээрэ столово нээгээбди. Тэрээнһээ гадна, үдэр бүхэндэ шэнэ газетэ, журналнууд, Үдын хүдөөгэй библиотекэһээ номууд саг үргэлжэ асарагдана. Сүлөө сагтаа хүнүүд шатар, домино, даам табиха аргатай юм.

Хабарай хүдэлмэриин шанарые һайнаар сахихын тула ниитын шалгагшаар коммунист Б. Бабудаевые баталаа һэмди. Энэ үбгэмнай түрүүшын үдэрһөө эхилжэ үүргэ уялгаяа һайнаар дүүргэнэ.

Эртын тарилга эхилэнхэйбди. Манай фермын механизаторнууд үдэрэйнгөө нормые 100—150 процент хүрэтэр эрхим шанартайгаар дүүргэхэ уялга абаад, эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Майн нэгэнэй һайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, 700 шахуу гектар эртын ургамалнуудые эрхим шанартайгаар тарижа дүүргээбди. Механизаторнуудай үдэр бүриин ажалай дүүргэлтые самбарта бэшэжэ байдагбди. Мүрысөөнэй дүн 5 хоног бүхэндэ гаргагдажа, түрүүшүүлдэ фермын управлениин, партийна организациин дамжуулгын Улаан туг барюулагдадаг. Гадна совхозой дирекци, партком түрүү агрегадуудта үгтэхөөр гурбан ондоо мүнгэн шан тогтооһон юм.

Харуулан ойлгуулха агитацида горьтойхон анхаралаа табидагбди. Манай фермын ажалшадай мүнөө жэлдэ абаһан уялганууд, хэды шэнээн мяха, һү, нооһо гүрэндөө худалдаха тухай тусхай стенднүүд дээрэ эли тодоор харуулагданхай.

Түүхэтэ XXII съездын һүүлээр фермын ажалшадай дунда ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын болон ойлгууламжын хүдэлмэри эрид һайжараа. Хэрбээ урдань фермэ дээрэмнай архидаан, наншалдаан, ажалай журам эбдэхэ ябадал саг үргэлжэ үзэгдэдэг һаа, мүнөө иимэ ушарнууд огтолон үгы болонхой.

Фермымнай бүхы ажалшад хамтаараа коммунис ажалай түлөө тэмсэжэ эхилэнхэй. Малшад болон механизаторнууднай КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад, аһан шадалаараа шармайн ажаллажа байна.

М. Баданов,
Үдын совхозой 3-дахи фермын партбюрогой секретарь.

Бурядай залуу драматургнуудай семинар нээгдэбэ

Энэ семинар манай республикада анха түрүүшынхеэ эмхидхэгдэжэ, байгша һарын 10-да «Байгал» журналай редакци соо ажал хүдэлмэреэ эхилбэ. Залуу драматургнуудай семинарые элитэ драматург, РСФСР-эй Уран зохёолшодой союзай правлениин гэшүүн Дмитрий Прокопьевич Девятов хүтэлбэрилхэ юм. Эдэ үдэрнүүдтэ оронойнмай ниислэл хотоһоо, мүн бусад айлшад (театральна шүүмжэлэгшэ ба режиссер) ерэхэ юм. Семинар 15 хоног соо үргэлжэлхэ.

Мүнөө үедэ республика дотор зүжэг бэшэлгэдэ хүсэеэ туршажа, түрүүшынгээ алхамуудые хэжэ байһан залуу нүхэд олон болонхой. Тэдэнэрэй мэргэжэл шадабарие дээшэлүүлхэ зорилгоор, ургажа ябаһан драматургнуудта туһаламжа үзүүлхэ зорилгоор дурсагдаһан семинарые Бурядай Уран зохёолшодой союз республикын Культурын министерство хоёр эмхидхэһэн байха юм. Семинарта хамта дээрэ 17 авторай 15 зүжэгүүд зүбшэгдэхөөр хараалагданхай. Шираб-Сэнгэ Баддуевай «Шүдэр» гэжэ сатирическэ комеди, Пүрбэ Банзаракцаевай «Лусадай үхэл» гэжэ урда ба мүнөө үеын темэдэ бэшэгдэһэн пьесэ, Владимир Петоновой «Үүрээр ажабайдал эхилдэг» гэһэн шүлэглэмэл драма, Лавр Никифоровэй «Павел Балтахинов» гэжэ историческа драма болон бусад зохёолнууд эдэ үдэрнүүдтэ зүбшэгдэн хэлсэгдэхэ.

—Хэхэ ажалнай тон ехэ. Үдэрэй хугасаа соо хоёр пьесэ зүбшэхэ түсэбтэйбди. Манай хөөрэлдөөн ёһотойл творческо шэнжэтэй байха зэргэтэй. Зүбшэлгэдэ табигдаһан зохёолнуудай һайн ба муу талануудые гүнзэгыгөөр тайлбарилжа, театрын репертуарта дурадхажа боломоор зүжэгүүдые семинарай түгэсхэлдэ элирүүлхэ зорилго манай урда табигданхай,—гэжэ залуу драматургнуудай семинарые хүтэлбэрилэгшэ Дмитрий Прокопьевич Девятов мэдүүлбэ.

Даши Дамбаев.

Үбгэдэй оролдосото ажал

— Энэ жэлдэ үһан хомор гэжэ гомдохо гомдол одоол байхагүй. Хаһа сагтань хаажа, тогтоожо шадаа һаамнай, сабшалан, таряалангаа дуратай соогоо уһалхаар үһан бии,— гэжэ колхозой үнинэй луговод Иннокентий Андреевич Лизунов хөөрэнэ.

Мүнөө Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой луговодууд гол горходой, һайрамай элбэг уһаар таряалан, сабшалангаа үдэр һүнигүй уһалжа байна. Илангаяа кукуруза, сахарай свёкло, горох, бобы тариха газарта уһан ехээр табигданхай. Олон жэлдэ хүгэлжэ, баян дүй дүршэлтэй болоһон үндэр наһатай үбгэд, 3-дахи бригадын гэшүүд: И. А. Лизунов, М. Р. Богидаев, 2-дохи бригадын луговод Б. Цэктоев гэгшэд залуушуулһаашье дутуугүй, габшагай шангаар хүдэлнэ. Тэдэнэр даажа абаһан таряалан, сабшалангаа нэгэ дахин уһалжа дүүргэө.

Н. КУРТОШИН,
хүдөөгэй бэшэгшэ.

СОВЕДУУДЭИ ХУДЭЛМЭРИ

...НИИТЭ ОЛОНОЙ ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛ, ...УН БЭЛИГ БАДАРААГША

Б. ЛОБСАНОВ,
Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй эмхидхэлэй-инструкторска таһагые даагша

...й байгуулалтын демократи... гуримые улам саашадань ...нютагай Соведүүдэй нии... ...лүмэнтэй байгуулдаг холбоо ...бүри бэхижүүлхэ, хүн зо... ...ниитын хэрэг хүтэлбэридэ ...гээр хабаадуулха гэһэн ...үүд КПСС-эй XXII съездын ...баһан партиин шэнэ Про... ...тор нилээд ехэ һуури

...низм байгуулха үедэ Со... үүргэнь улам дээшэлхэ ...Соведүүд бүгэдые эблүүл... ...эмхи, арадай нэгэдэлэй ...юм. Гүрэнэй болон оло... ...эмхинүүдэй шэнжэнүүдые ...дуулан харуулһан Сове... ...улам ехээр олонии... ...нүүд болохо байна. Тэдэ... ...ябуулгадань арад зон олоо... ...дадаг» гэжэ энэ түүхэтэ ...дотор бэшэгдэнэ.

...дэймнай гайхамшагта һүр ...тал партиин сэсэн мэргэн ...ниитэ олоной эдэбхи ...болон оюун бэлигһээ, арад ...үүлһан нягта холбоо ба... ...эхи абадаг, тэдэл хадаа ...ниинь мүн болоно. Ушар ...Соведүүд, тэдэнэй гүйсэд... ...дынгөө ажал-ябуулгада ...гай ажалшадые үргэ... ...дүүлжэ, тэдэнэй эдэбхи ...барагдашагүй ехэ хүсэндэ ...гээшэ.

* * *

...дай олониитын һайн дура... ...нүүд нютагай Соведүүдэй ...тай туһалагшанарынь бо... ...һууринуудые болбо... ...тэй болгохо, ногоорүүл... ...байрын гэрнүүдые зүбөөр ...заһабарилха хэрэгтэ ...үйлсын, кварталай, гэр ...комитедүүд али зэргээр ту... ...гээшэб. Һургуулинуудай ...түрэлхидэй комитедүүд, ...эмхи зургаануудай дэр... ...үлагдаһан ниитын сове... ...хүдэлмэри ябуулна. Соёл ...эмхи зургаануудай ажал... ...олониитэ үргэнөөр хабаа...

...республика дотор нилээд ...дуранай ниитын эмхи... ...зоной аша туһын түлөө ...тэй юумэ хэжэ байдаг ...Жэшээнь, 6 мянган хүн... ...эхэнэрнүүдэй 721 со... ...733 сууд (тэдэнэй бү...ридэлдэ 4 мянган хүн) тоологдоно, 21 мянган хүн арадай дружинануудта оролсоно. Гадна пенсионернүүдэй 88 совет, үйлсын 600 комитет хүдэлнэ.

Саашань тоолохо болоо һаа, гэр байрануудай, түрэлхидэй комитедүүд, клубууд болон Культурын байшангуудай хүдэлмэридэ туһалха ниитын соведууд гэхэ мэтэшэлэн элдэб түхэлэй ниитын һайн дуранай эмхинүүд үшөөл олон бии. Эдэмнай ёһоороол олониитын коммунис ёһоной өөрын захиргаанай түхэл маягтай шэнжэ шанар харуулһан һайн һайхан зүйлнүүд болоно. Энэ һайшаалтай хүдэлөөндэ хабаадагшаднай эдэбхи үүсхэл ехэтэй, олониитын хэрэгтэ шударгыгаар оролсон ябагшад, ажаүйлэдбэриин түрүүшүүл, магтаалта хүнүүднай болоно гээшэ. Эдэ нүхэднай ниитын хүдэлмэридэ имагтал өөрынгөө үнэн сэхэ оюун бодолой эрмэлзэлээр, һайн дураараа, ямаршье түлөөһэгүйгөөр өөрынгөө үнэтэ саг, хүсэ шадал гамнангүй хүдэлдэг.

Бодото хэрэг дээрэһээ абажа нэгэ хэды жэшээ дурдая. Баргажанай аймагта пенсионернүүдэй 4 совет хүдэлнэ. Совет худалдаа наймаанай ёһо гурим сахиха, тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо, һуралсалай, медицинскэ, соёл болбосоролой хэрэг эрхилхэ эмхи зургаануудай хүдэлмэри нютагай Соведүүдэй хүтэлбэрилэн ябуулхадань эдэ соведүүд ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. Соведүүдэй депутадууд болон саг үргэлжын комиссинуудтай нягта холбоотойгоор тус соведүүд хүдэлмэреэ эрхилдэг.

Тус аймагта эхэнэрнүүдэй 19 совет байгуулагдажа, 500 гаран эхэнэр-эдэбхитэд олониитын хүдэлмэридэ шударгыгаар оролсоно. Шэнэ түл абалгын түлэг хаһын үедэ хурьгашан болгожо 65 эхэнэрые соведүүд колхоз, совхозуудта эльгээһэн байна. Баргажанай леспромхозой эхэнэрнүүдэй совет (түрүүлэгшэнь нүхэр А. Н. Тризна) һургуулиин, уран һайханай коллективэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, хубсаһа эсхэхэ, оёхо, гэрэй байдалай ажахы эрхилэлгые шудалха кружогуудые эмхидхэһэн байха. Гадна тус соведээрхин эхэнэрнүүдые ажал хүдэлмэритэй болгохын түлөө оролдоһон, зарим гэр бүлын хэрэлдээтэй шууяатай байдалые зайсуулжа, эблэрүүлхэшье ушарнуудта хамааралсадаг юм.

Хойто Байгалай аймагта олониитын янза бүриин 48 эмхидэ 400 гаран һайн дуратан хабаадана. Озерное тосхоной нүхэр Инешинэй, Доодо-Ангарска посёлогтохи нүхэр Щербаковой хүтэлбэрилдэг нүхэдэй сүүдүүд магтаалтай болонхой. Аймагтахи эхэнэрнүүдэй соведүүдшье һайрхамаар лэ хүдэлнэ. Худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой газарнуудаар эмхи гурим сахиха, хилээмэ барилгын шанар шалгахаһаа эхилээд, һургуулиин үхибүүдые зүбөөр хүмүүжүүлхэ, һургуули түрэлхид хоёрой хоорондохи холбоо барисаа бэхижүүлхэ гэхэ мэтэ томохонууд асуудалнуудта анхаралаа хандуулдаг. Зарим соведүүд холын хойто аймагта сэсэг тариха гэһэн үүсхэл гаргаһан, тэрэнь тон һайшаалтай хэрэг гээшэ.

Закаменск городой, Барханай арадай театрнууд, хүдөө ажахын эрдэм шудалха Мухаршэбэрэй арадай университет болон бусад олон янаын түхэлэй ниитын эмхи зургаанууд бии. Иимэ эмхи зургаануудай тоо үдэрһөө үдэртэ олошорно, тэдэнэй бэелүүлжэ байһан хэрэг үйлэнь улам бүри үргэдэнэ. Гансахан Закаменай аймагтахи һайн дуранай ниитын эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ аяар 2500 гаран шударгы эдэбхитэд хабаадалсана.

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта)

...Ү ХОНИШОНОЙ ТООСООН

...XX съездын нэрэм... ...колхозой хонишодой то... ...һон ажахын тоосоого ...бригадир Иннокен... ...Александрович Хохлов ...дэлмэри тухайгаа ню... ...ведэй наймадахи сес... ...тоособо.

...лшэ болон энэ асуу... ...мэлтэ элидхэл хэһэн ...Иван Тихонович Ла... ...жэлэй үбэлжэлгэдэ, ...гада түйлагдаһан ам... ...үүд тухайгаа тогтон

...өө 100 хонин бүри... ...урьга абаад, толгой ...3,5 килограмм нооһо ...уялга абажа, уна... ...айгаа абангүй хүдэл... ...байнабди,— гэжэ хо... ...дүүлнэ.

...үүд Леонтий Лаза... ...помнящий, Иннокен... ...ович Сухарев, Вита... ...триевич Морозов гэг... ...шодой ажал хүдэл... ...дүршэл, түрүү ар... ...нгаа бүхы хонишо... ...тарааха, нэбтэрүүл... ...сисолон тэмдэглээ.

С. Табдаев.

ҺОНИРХОМООР ТОО, БАРИМТАНУУД

1962 оной январиин 1-нэй байдалаар манай Эхэ ороной үргэн дэлгэр оршондо 15 союзна республика, 20 автономно республика, 8 автономно область, 10 национальна округ, 7 хизаар, 108 область, 3421 район, городуудта хи 337 район, 1723 город, 3222 городой түхэлтэй поселок, 40777 сельскэ Совет тоологдоно.

1961 оной октябрь һарада Тувагай автономно область автономно республика болгогдожо, России Федерациин аха дүү автономно республикануудай бүлэдэ оролсобо. Тиихэдэ Казахска ССР-эй Целиннэ хизаарта Целиноградска область байгуулагдаа һэн.

* * *

Үнгэрһэн 1961 он дотор районуудые томодхохо талаар зарим тэды хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэһэн байна. Тиигэжэ хамтадаа 31 район болюулагдаһан, тэрэ тоодо РСФСР-тэ—24, Белоруссида—1, Казахска ССР-тэ—1, Грузинска ССР-тэ—3, Эстонско ССР-тэ 2 район. Энэ үедэ 5 район шэнээр байгуулагдаба, тэдэнэй 3-ниинь Узбекскэ ССР-тэ, РСФСР ба Таджикскэ ССР-тэ бии болгогдоһон.

* * *

Нёдондо бүхы союзна республикануудта сельскэ Соведүүдые томодхохо хүдэлмэри саашадаа үргэлжэлэгдэжэ, бүхыдөө 802 сельсовет болюулагдажа, 169 сельсовет шэнээр бии болгогдобо. Иигэжэ 1961 ондо сельсоведүүдэй тоо 633 үсөөрүүлэгдээ.

1956 оной январиин 1-дэ СССР дотор 50516 сельсовет байһан юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо сельсоведүүдэй тоо 9739 болотороо үсөөрүүлэгдээ. Һүүлэй жэлнүүдтэ сельсоведүүдые томодхохо талаар нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулагдаһаниинь энээнһээ харагдана.

* * *

1961 ондо орон доторнай 38 город шэнээр нэмэбэ. Эдэ городууд бүгэдөөрэн городой түхэлтэй поселогуудһаа урган гараа. Тэрэ тоодо РСФСР ба Украинска ССР-тэ 11—11, Казахска ССР-тэ—6, Армянска ССР-тэ 5 город шэнээр байгуулагдаба. Тэрэшэлэн юрын һуурин гэжэ тоологдодог 116 тосхон городой түхэлтэй поселогуудай тоодо оруулагдаба.

(«Советы депутатов трудящихся») гэжэ журналһаа).

ШЭНЭ ГАЗЕТЭНҮҮД

Урдамнай бүри һаянай гаража эхилһэн, шэб шэнэхэн, будаг шэрээр үшөөл хангалтан байһан газетэнүүдэй түрүүшын хэдэн номернууд аржылдана. Эдэмнай булта КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй түүхэтэ тогтоолой ёһоор манай республикын нютагай үйлэдбэриин дүрбэн управлениин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн КПСС-эй Бурядай обкомой, Министрнүүдэй Соведэй газетэнүүд болоно.

Улан-Удын нютагай колхозно-совхозно үйлэдбэриин управлениин дэргэдэ «Коммунизмын туяа», Кяхтын—«Ленинэй Туг», Кабанскын—«Прибайкалец», Хориин—«Шэнэ Үдэ» гэһэн газетэнүүд ород, бурят хэлэн дээрэ гаража эхилбэ.

Шэнэ газетэнүүдэй түрүүшын номер «Правда» газетын нэгэдэхи номерой гаража эхилһээр 50 жэлэй ойн гүйсэһэн алдарта үдэр—майн 5-да гараһан байна. Эгээл тиимэһээ олонхи хуудаһануудынь энэ гайхамшагта ойдо зорюулагдана.

«50 жэл» гэһэн гаршагтай түрүү бэшэгээ «Ленинэй Туг» газетэ түрэл ленинскэ «Правдадаа» зорюуланхай. Тиихэдэ 2-дохи нюурынь мүн лэ хандуулагдана. Энээнтэй хамта нютагай үйлэдбэриин управлениин ажахынуудай урда табигдаһан зорилгонууд болон тобшо һонин мэдээсэлнүүд үргэнөөр толилогдоо.

Кяхтын нютагай совхозно-колхозно үйлэдбэриин управлениин начальник Константин Лаврентьевич Барьядаевай статья нютагайнгаа картатайгаар үгтөө. Эндэхи колхоз, совхозуудай байгша ондо бэелүүлхэ уялгануудые уншанабди.

Майн 5-да гараһан «Шэнэ Үдэ» газетын түрүүшын номерые ехэ һонирхожо уншамаар. Юуб гэхэдэ, энэ редакциин залуу коллектив газетын олохон жанр хэрэглээ, угаа һонин, удха һайнтай бэшэгүүдые толилоо. «Жиирэй хүнүүд тухай», «Арга боломжонууд тухайгаа хөөрэлдэе», «Уншагшын һанамжа», «Редакцида ерэһэн бэшэгүүд», «Спортивна шэнжэлэл», «Фельетонистын дэбтэрһээ», «Газетымнай хэблэгдэжэ байхада», «Тоо, баримтанууд» гэһэн гаршагууд доро һони һонин тобшо мэдээсэл болон бэшэгүүд толилогдоһон байна. Жэшээлхэдэ, Анаагай совхозой табадахи отделениин кукурузашан, 1-дэхи классай тракторист нүхэр Суровой «Газартаа ээзн ёһоор хандаха» гэһэн бэшэг соогоо ажахын шухала шухала асуудалнууд табигдаа. Яруунын «Победа» колхозой залуу кукурузашан Георгий Жамбалов, Яруунын загаһанай комбинадай бригадир Иван Задорин гэгшэдтэ багахан шүлэгөөр хандажа, ажал хэрэгтэнь амжалтануудые хүсэбэ.

«Правда» газетын 50 жэлэй ойдо тусхай хуудаһан зорюулагдаба. Энэнь мүн лэ һонирхолтой. Үнинэй уншагша Цыбен Аюшин, 1925 оной коммунист «Дуратай газетэмни» гэһэн бишыхан мэдээсэл соогоо угаа һонин баримтануудые харуулна.

Улан-Удын «Коммунизмын туяа», Кабанскын нютагай колхозно-совхозно үйлэдбэриин управлениин дэргэдэхи «Прибайкалец» газетэнүүдэй түрүүшын номернуудые мүн лэ тэмдэглэмээр. Эдэ редакциин хүдэлмэрилэгшэд саашадаа газетээ улам һайнаар гаргажа шадаха байһанаа харуулба. Тиимэ арга боломжошье бии.

Иигээд тобшолходо, шэнэ газетэнүүдэй түрүүшын хэдэн номернууд бүхыдөө һонёор, удха һайнтайгаар гаргагдаа гэхэдэ алдуугүй. Гэхэтэй хамта тэдэнэй саашадаа шиидхэхэ асуудалнууд угаа ехэ бшуу. Юуб гэхэдэ, мүнөө үедэ бүхы совет хэблэлэй, тэрэ тоодо район хоорондохи газетэнүүдэй урда партиин шэнэ Программа, КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар тон хүндэтэй, харюусалгатай зорилгонууд табигданхай... Айхабтар шухала шэнэ зорилгонуудые Коммунистическэ партиин табяад байхада, совет хэблэл хамтын дүлэтэ пропагандист ба агитатор, олониитэ зониио эмхидхэгшэ байһан үүргээ нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлэг лэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ газетэнүүд харуулагдана.

С. Балдуевай фото.

Г. ЧИМИТОВ

Ленинэй үйлсэ

Ниислэл Улаан-Үдэдэмнай
Нэрэтэ нэгэ гудамжа бии.
Улад зониие хүтэлэн,
Урагша хойшоо нэмжыдэг.

Үндэр сагаан байшангууд
Үйлсэ зубшан мандайдаг,
Хатан ногоон уляангирнууд
Хатархаа зэһэн һаглайдаг.

Ажалай һүүлээр үдэшэ
Амархаа хүнүүд ерэдэг лэ,
Аржагар толоороо миһэржэ,
Альгаа дэлгэн угтадаг лэ.

Энэ үйлсэ арюун юм,
Эхын шарай һануулдаг.
Энэ үйлсэ уужам юм,
Эсэгын сээжэ танюулдаг.

Эгээл манай хүндэлдэг
Эсэгэ Ленинэй үйлсэ лэ.
Баран манай дурладаг
Багша Ленинэй гудамжа лэ.

БАШКИРАЙ АССР. Нефть сэбэрлэдэг черниговскэ заводто АВТ гэжэ тон ехэ хүсэтэй түхеэрэлгэ хабсаргагдажа дүүргэгдэхэеэ байнхай. Зураг дээрэ (зүүн гарһаа): электрогагнууршан Владимир Покровенко, слесарь-хабсаргагшад Николай Пиклов, Анатолий Шангин. Тэдэнэр түхеэрэлгэ хабсаралгада шалгардаг.

ТАСС-эй фотохронико.

ТРЕНЕР—БАГША

Бурядай багшанарай дээдэ һургуулиин спортивна зал... Боксын секциин хэшээл мүнөө боложо байна. Хэдэн олон хүбүүдүүд гартаа булгайр зузаан бээлэйнүүдые баринхай, боксын нарин маяг дүршэлнүүдтэ һуража байнад.

Тэдэнэй дунда нюргаар үндэр бэшэ нэгэ хүн, тэдэнэй багша—тренер хэбэртэй заабаринуудые үгэнэ, хэн нэгэнэй алдуу хэбэл, заажа үгэнэ. Энэмнай хадаа Бурядай дээдэ һургуулиин физкультурын кафедрын багша Антон Андреевич Атарханов гээшэ.

Антон Андреевич боксоор үшөө үхибүүн ябахаһаа шахуу һонирхожо эхилһэн юм.

Бокс — эгээл хүндэ янзын спорт гүлмэрхэн хүбүүнэй һанаанһаа гарахаяа болёо һэн. Үшөө һурагша байгаад, һургуулиингаа библиотекэ соо газетэ, журналнууд дээгүүр боксернууд тухай статьянуудые зорюута бэдэржэ, сагаа барадаг һэн.

1952 ондо Ленинградай Ленинэй орденто физкультура, спортын дээдэ һургуулида һуралсажа байхадань, нүхэр Атарханов Уһан-Сэрэгэй хүсэнүүдэй нэгэдэмэл командада тренерээр томилогдоһон юм.

1954 ондо Антон Андреевич институдаа амжалтатайгаар дүүргээд, түрэл Бурядаа бусажа ерэбэ.

Ерэһээр Бурядай багшанарай дээдэ һургуулида физкультурын багшаар хүдэлхэдөө, Улан-Удэ хотын һургуулинуудай эдир боксернуудай команда бэлэдхэжэ эхилээ бэлэй. Энэ командань город соогоо, удаань республика соогоо чемпион болоһон байгаа. Тиигээд 1955 ондо Казань городто болоһон РСФСР-эй мүрысөөндэ 2-дохи һуури эзэлээ.

1961 ондо Антон Андреевичтэ Бүхэсоюзна категориин судья гэжэ нэрэ зэргэ олгогдоһон юм.

Тэрэнэй шаби, булгайр бээлэйн мастер гэгдэһэн Владимир Николаев спортын мастер болонхой, республикын элитэ тренернүүдэй нэгэн. Бэшэ шабинарынь гэхэдэ: Михаил Дворкин—РСФСР-эй чемпион, Виктор Бадмаев—спортын мастер, СССР-эй түрүү зэргын полуфиналист, Бадма Жигмитов—СССР-эй болон РСФСР-эй командын гэшүүн, мүн бусадшье республикын элитэ боксернууд Антон Андреевичын гар доогуур гараһан байха.

Антон Андреевичын һургажа хүмүүжүүлһэн Бурядай АССР-эй команда РСФСР-эй арадуудай спартакиадада 1956 ондо түрүү һуури эзэлээ бэлэй, мүн 1957 ондо РСФСР-эй багшанарай дээдэ һургуулинуудай дунда болоһон мүрысөөндэ манай Улан-Удын Д. Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай дээдэ һургуулиин команда (тренерынь Антон Андреевич) түрүү һуури абаһан байгаа.

Теэд Антон Андреевич гансал боксын тренер бэшэ, мүн бэрхэ багша юм. 1954 онһоо хойшо физкультурын багшаар ажаллаха зуураа, студентнүүдэй хүндэтэй багша болонхой.

Мүн ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, институдайнгаа арадай дружинын командир юм.

Һаяхан, 1961 оной декабрь соо Антон Андреевич Монгол ошожо ерээ. Тэндэ Монгол Арадай Республикын суглуулмал боксерско командые бэлэдхэлсээ. Монголой спортын бүлгэмэй совет Антон Андреевичые Хүндэлэлэй грамотаар, «физкультура, спортын отличник» гэһэн значогоор шагнаһан байна.

Г. Дашабылов.

ХОРИИН ХАРГЫГААР...

(Уран зохёолшын блокнодhоо)

Ярууна орохо автобуста hууха зон булта hуурияа эзэлбэ ха. Сагшье тулаба. Үүдэн хаагдажа, ута аян эхилбэ. Һуури — зөөлэн. Гэрэлтэй, дулаан, ямар аятай гээшэб! Хүнүүд хөөрэлдэжэ захална. Эгээл хойто захын hуурида дайралдаhан нэгэ залуу хүн тэрэнээ голожо, хунтагашан ууралба. Тиихыень дуулаhан наhажаалшаг хүн:

— Залуу нүхэр, юу хэлээ гээшэбши? Гушаад ондо хоёр үдэр бүхы городоор машина бэдэржэ, хэдэн үдэр хүлеэжэ даа, шоферые аргадажа, түмэр бочконуудые тэбэреэд hуужа ошоходоо ехэл баяртай ябагша бэлэйлди,— гэбэ. Урдуур hууhан үбгэжөөл тодожо абаад:

— Бү хэлэгты, колхозойнгоо hая тогтоод байхада, энэ Улан-Удэhөө Ярууна хүрэтэр сараар керосин, машинын тоhо hайса шэрэhэн хүн гээшэб. Тэрэ үеые hанахада, зүүдэн шэнги байна даа. Мүнөө ямар болошоо гээшэб?

— Гайхалтай даа,— гэлдэhээр ябатараа түмэр замай доогуур шурган гараhан нүхэндэ хүрэбэбди. Дээгүүрнай поезд үнгэржэ ябаба.

— Энэ юун амар юумэ гээшэб? Һанана гүт? Садай зүүн тээхи түмэр замые хүндэлэн гараха харгыда ямар ехэ хагшалаан бологшо гээшэ hэм?

— Бү хэлэ, тэрэнhээ болохо гайхуулха юумэ дүүрэн ха юм.

— Тиимэшье даа. Тэрэ коммунизмын эхиндэ, хорин жэл болоод байхада, ямар байха гээшэб?

Энэ үсэдэ автобус утаагаар манарhан ПВЗ-гэй цехүүдэй хажуугаар, сэбэрхэн соцгород соогуур дунгинана.

— Зүб даа. Ямар байха гээшэб!—гээд хэншьеб уяран, баясан байжа, арай дуулдахаар аман соогоо гүбэнэбэ.

Хабарай тала hайхан даа! Тойроод тооhо бурьюулан тракторнууд хүнхинэнэ. Тарилга түлэг дундаа. Машинануудшье үргэлжэ урагша хойшоо hүндэлнэ.

Оройдоол гурбан час болоод, Хориин аймагай түб хүрэжэ, Үдын хүүргэ дээгүүр наяруулжа ябабабди.

Хориин гудамжанууд уужам даа. Олон машина угтан багтаана. Манайшье автобус тэндэ зогсоhон хоёр автобусай гурбадахинь болон жагсашаба. Хүнүүдшье яаралгүй автобусhоо буунa. Эдеэлхэшье дуран хүрэнэгүй. Үнгэрhэн холын байдал, бага наhанайм ябадал урдам тобойн бодоно. 1926 ондо 16 наhатайдаа ерэжэ, Хориин hургуулиин 4-дэхи класста ороо бэлэйб. Тиихэ сагта Дүүмэ Базаар гэжэ хоёр бүлэг хүхэ деревни, хоорондонь уужам тала байгша бэлэй. Харин тэрэ талын тэг дунда мүнөө аймаг хоорондын зональна ажахые хүтэлбэрилхэ управлениин нилээд ехэ, шэнэ гэр тобойжо байна. Урдань Хориин аймаг ерэhэн түрүүшын тракторые энэ гэрэй hуурида угтажа, олон зоной хабаадалгатай митинг болоо бэлэй. Эдэ хоёр ушар ямар гүнзэгы удхатайб! Үшөө хорин жэлэй үнгэрхэдэ ямар болоод байхаб?

Олон автобус ошоно, ерэнэ. Чесанаhаа ерэбэ, Романовкаhаа ерэбэ... Ашангашье ябаба. Тингэжэ байтар «Улан-Удэ — Хөөрхэ» гэhэн автобус ерэжэ тогтошобо. Тэрэ минии түрэhэн нютагhаа ерээ гээшэ. Би эндэ hуража байхадаа гурба дахин ябагаар Хөөрхэ нютаг нүхэдтээ ошоhоноо тодоор hананаб. Һахалгүй мэлшэгэр нюуртай, олон уршалаатай духатай, бага энеэн татаhан, таниhан шарайтай үбгэн тэрэ автобусhоо гаража ерэбэ. Ажаглахадам — Цыцыктуев Цыбикжап мүн болошобо. Энэ үбгэнэй шииираг хүбүүн ябахада, би үхибүүн байгааб. «Номдол hураха саг болоо, Ленин багша hурагты, hурагты»—гээ гэжэ лушанай гэрэлдэ үнэhэн самбар дээрэ бэшэжэ, номдо hуража байhыень мартадаггүйб. Саашадаа эдэбхитэдэй нэгэн болон, Совэдэй хүдэлмэридэ удаан ябаа, нютагтаа түрүүшын колхоз байгуулалсаhан, олоной хэрэгтэ оролдоhон хүн ха юм. Мүнөө пенсионер. Иимэ хүн амарха ёhотой. Би Хориин hургуули дүүргээд, hая тогтоhон колхоздоо морёор паар хахалжа, ехэ наhатанда ном заажа зуhаа бэлэйб. Түрүүлэгшэ Цыцыктуев мандаа ерээд, социализм тухай хөөрэгшэ hэн. Тиин намар намда аймагай гэгээрэлэй таhагhаа багшын hургуулида ошохо гэhэн саарhан ерээ hэн. Би түрүүлэгшэдээ хэлэхээ ехээр зүрхэсөө бэлэйб. Хүн дутамаг hэн. «Мори, анзаhаа хэндэ үгөөд ошохобиб?»—гэhэн асуудалнууд тамалаа. Зүрхэлжэ хэлэхэдэм: «одоол hайн, ошохол ёhотойш. Багша хэрэгтэй, ёhотойл улаан багша болоод ерээрэй» гээд гарым барая hэн. Би баярлаhандаа: «болохые оролдохоб» — гэжэрхёоб. Тэрэ үгэеэ дүүргэхэ гэжэ мүнөө хүрэтэр оролдожо ябадаг хүм. Энээн тухай Цыбикжап Цыцыктуевгай Хориингоо хойморто hанамжын долгиндо абтан байхадаа, дахин дахин дурдаабди.

Хуушан почтын гэрэй хажуугаар гаража ерэhэн, үндэр тэгшэ бэетэй, наhажаал малагар хүн бүхы бодолым таhалан бэедээ хандуулба. Ойро ерэхэдээ, минии хүндэтэ багша Иннокентий Григорьевич Дадуев байшаба. Бэе, шарайнь хуушан түхэлөөрөө, зүгөөр хаб хара hахалынь саб сагаан болонхой. Эжэлэнгүй багшаяа угтан ошожо золгооб. Бахардаhандаа асууха, хэлэхэшье юумэеэ оложо ядан байтарни: «hайн ябана гүт?»— гэжэ асуугаад, хармаанайнгаа хуушанай мүнгэн часы гаргажа хараад, «хүлисэ, яаража ябанаб, гээгдэн алдаба хаб. Гэгээрэлэй гэр соо болохо агитаторнуудай семинарта ошожо ябаа hэм» гээд алхалба. Энэ багша манда социализм байгуулха тухай, колхозой аша үрэ тухайда заагша hэн. Мүнөө коммунизм байгуулха тухай зондо ойлгуулхаа шармайн ябана. Ёhотойл багша иимэ байха! Һургуули тараба ха. Хүүгэдэй хүхюун абяан hургуули багта зэдэлжэ, иишэ тиишээ бүлэг бүлэгөөрөө хушууран ошоно. Минии хажуугаар хэдэн хүбүүд мэндэшэлээд гараба. Тэдэнэр ракетэ, космонавт, hара тухай хөөрэлдэнэ хэбэртэй. Бидэ баhа эды наhандаа энээгүүр ябаабди. Тиихэдээ трактор, автомашина тухай хөөрэлдэгшэ бэлэйбди. Ягаашье жэгтэй түргөөр саг хубилна гээшэб. Теэд энээниие хүнүүд гайхахаяа болинхой... Ганса бидэ бэшэ, бүхы оромнай коммунизм орохон замдаа ябана ха юм.

Хори дээрэ олон бодол гүйлгөөб. Тэдэм булта коммунизм тээшэ эрмэлзэhэн бодолнууд! Тэндэhээ автобуста hуугаад зүүлхэдээ, автобус бэшэ, харин ракетэ соо hуугаад, коммунизм тээшэ шуумайжа ябаhаншуу омогорхол зосоом түрэжэ ябаа hэн!

Цокто НОМТОЕВ.

Үльдиргэ.

Ахын аймагай «Улаан-Аха» колхозой хонишон Елена Аюшеевна Хаптагаева 1961 ондо 100 эхэ хонинhоо 108 хурьга абажа түлжүүлhэн, ноохо хайшалха түсэбөө 104 процент дүүргэhэн юм.

Мүнөө энэ нүхэрнай 250 эхэ хонидые Булаг-шэбээн гэжэ газарта харууhална. Отарадань 200 холо гаран хурьгад абтаад, hайнаар харууhалагдана.

Зураг дээрэ: Е. Хаптагаева.

П. Жужаев.

Ерэжэ байгыт

Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ бурят драмын театрын артистнар hаяхан манай 2-дохи фермэ ерээд, драматург Б-М. Пурбуевай зохёоhон «Нютагайхид» гэжэ зүжэг харуулжа, ехэтэ hонирхуулба.

Манай нютагай хүбүүн артист В. Самандуев милициин лейтенант Баярай ролие бэрхээр гүйсэдхэжэ, нютагайхидаа баясуулба. Тиихэдэ наймаашан Жэбзэмаагай ролие артистка Гончикова hайнаар наадаа.

Һонирхолтой шэнэ зүжэг, наада харуулхаар иишэмнэй ерэжэ байгыт гэжэ эндэ сугларагшад артистнарта хандаба.

Ч. Цыденова.

Хори, Чесанын совхоз.

НИИТЭ ОЛОНОЙ ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛ, ОЮУН БЭЛИГ БАДАРААГША

(Түгэсхэл. Эхиниинь 3-дахи нюурта)

Советскэ органуудай хүдэлмэридэ hайн дураараа хүдэлхэ гэжэ эхи табиhан ниитын хүдэлөөн хадаа Совэдүүдэй ажал-ябуулгада түгэлдэр хүсэ оруулhан ниитэ олоной эдэбхи үүсхэлэй, оюун бэлигэй hайн hайхан шэнэ түхэлэй hалаань мүн болоно.

Эгээ мүнөө үедэ нютагай Совэдүүдэй гол хүсэниинь түлөөhэтэ аппарат бэшэ, харин hайн дураараа, миинтээр хүдэлхэ эхи табиhан депутадууд болон эдэбхитэд болоно. Республикын аймагай, районно, городской олохон Совэдүүдтэ, тэдэнэй гүйсэдкомуудта ниитын таhагууд байгуулагдажа, хүдэлжэ байна. Тиихэдэнь бии байгаа штатна таhагуудай дэргэдэ ниитын совэдүүд байгуулагданхай.

Прибайкалиин аймгүйсэдкомой худалдаа наймаанай ниитын таhаг hайнаар хүдэлнэ. Тус таhагые 1926 онhоо хойшо КПСС-эй гэшүүн, пенсионер, амаралтада гараhан подполковник нүхэр Серебренников П. И. хүтэлбэрилдэг. Энэ таhаг байгуулагдаhаар 8 hapa болоо. Теэд энээхэн хугасаа соо 52 магазин болон ларег, 6 лекарни, 7 столово, 3 склад шалгажа үрдеэ. Тиихэ зууpаа зарим магазинуудта ариг сэбэрые сахидаггүй муухайгаар байдаг, эд бараагаа зохидгүйгөөр хадагладаг, шухала хэрэгсэлэй зүйлнүүдээр дүүрэн хангагдаагүй баримтанууд элирхэйлэгдэhэн юм. Тиихэдэ худалдаха саг гуримшалуулагдаагүй ябадал, хоригдоhон сагта архи наймаалдаг, шанар муутай хилээмэ баридаг баримтанууд тодоруулагдаhан байгаа. Жэшээнь, аймагай түбтэхи кафэ ноябрь hарада 2165 түхэригэй наймаа хэhэн, тэрэнэй 2058 түхэригынь пиво худалдажа оруулhан байшоо.

Худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой газарнуудые шалгалта хэхэдэнь штатнабэшэ таhагай ниитын инспекторнууд В. В. Захарова, Т. В. Голубева, Т. Я. Малакшинов, лавочна комиссинуудай гэшүүд, депутадууд, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаа hэн. Шалгалтын дүнгүүд худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг тэрэ дарыдань тодорхойлогдоhон дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүд хараалагдадаг гээшэ. Үнгэрэгшэ жэлэй октябрьда худалдаа наймаанай асуудал аймагай Совэдэй сессиин үзэмжэдэ табигдаа hэн.

Тус аймагай Совэдэй гүйсэдком хүдөө ажахын ниитын таhаг мүн эмхидхээ. Тэрэ таhагые хүдөө ажахые оньhожоруулха училищиин директор нүхэр Литвинцев А. Л. толгойлно. Энэ таhаг олон эдэбхитэдтэй. Тэдэнээ hайнаар хэрэглэжэ, хүдөө ажахыгаа хүтэлбэрилхэ хэрэгтэнь гүйсэдкомдоо ехэл туhа хүргэдэг гээшэ. Һаяшаг хабарай тарилгын хүдэлмэридэ хэр зэргэ бэлдэhыень таhагаархин шалгалта хээ. Шалгалтын дүнгөөр аймгүйсэдком тусхай шиидхэбэри батала абаа, шухала хэмжээнүүдые хараалаа. 5 хүнhөө бүридэhэн хиналтын ниитын инспекци байгуулагданхай.

Кяхтын аймгүйсэдкомой культурын, арадай гэгээрэлэй, социальна тэдхэмжын таhагуудай дэргэдэ ниитын совэдүүд эмхидхэгдэнхэй, тэдэнэй гэшүүд hайн дураараа яhала хүдэлмэри эрхилнэ. Эдэ совэдүүдтэ аяар 100 гаран хүн томилогдонхой. Энэмнай аргагүй ехэ хүсэн гээшэ ааб даа. Закаменай аймгүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таhагай ниитын совет 7, тиихэдэнь культурын таhагай—10 хүнhөө бүридэдэг. Олохон аймгүйсэдкомуудта штатнабэшэ инструкторнууд ниитын алба гүйсэдхэдэг болоо. Баргажанай, Түнхэнэй аймгүйсэдкомуудай инструкторнууд hайнаар хүдэлдэг, магтаалтай болонхой.

* * *

Совэдүүдэй хүдэлмэридэ депутадуудые, мүн эдэбхитэдые олоор, шударгыгаар хабаадуулха арга хэмжээнүүдэй нэгэн шухалань хадаа нютагай Совэдүүдэй саг үргэлжын комиссинууд болохо ёhотой. Ошон ошотороо саг үргэлжын комиссинуудай шиидхэбэридэ гүйсэдкомуудай таhагууд болон бусад түлөөhэтэ аппарадай бэелүүлдэг нилээд олон асуудалнууд дамжуулан үгтэдэг болохо зэргэтэй. Иигэжэ Совэдүүдэй хүдэлмэридэ олониитын үргэнөөр хабаададаг болохо ушарhаа дашарамдан саашадаа гүрэнэй түлөөhэтэ аппарат улам улам үсөөржэ, бага болохо ушартай. Гүрэнэй түлөөhэтэ аппарат соморлохо, үсөөн болгохо хэрэг имагтал олон зониие захиргаанай дадал шадабарида hургажа, энэ аппарадта хэгдэдэг хүдэлмэриие хожомоо тусхай мэргэжэл бэшэ болгохо шэглэлтэйгээр хүдэлгэхэ ёhотой бологдоно.

Нютагай Совэдүүдтэхи саг үргэлжын олонхи комиссинууд хүдэлмэрээ hайнаар эмхидхэдэг болоо. Иигэжэ Совэдүүдэй ажал-ябуулгада ёhотой бодото туhаламжа үзүүлнэд. Жэшээ болгон Яруунын аймагай Нарhатын сельскэ Совэдэй хүдөө ажахын саг үргэлжын комиссиин (түрүүлэгшэнь нүхэр Ц. А. Аюшин) хүдэлмэри харуулая. Тус комиссиин гэшүүд хододоо совхозойнгоо гүүртэ, отаранууд дээгүүр ябажа, малай үбэлжэлгын, түл абалгын хэр зэргээр үнгэргэгдэжэ байhые шалгажа байдаг. Тус совхозой 3-дахи фермын хүдэлмэриие шалгажа үзөөд, сельсоведэй гүйсэдкомой заседаниин үзэмжэдэ табиhан байха.

Хойто Байгалай аймагай Совэдэй депутат нүхэр Чабаненкын хүтэлбэрилдэг арадай гэгээрэлэй саг үргэлжын комиссиин хүдэлмэриhөө жэшээ абамаар. Аймагай hургуулинуудта hуралсалай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hайжаруулха, hуралсал ажаүйлэдбэри хоёрой холбоо барисаа бэхижүүлхэ талаар горьтойхон юумэн хэгдээ. Комиссиин үүсхэлээр түрэлхидэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдадаг болоо.

* * *

Совэдүүдэй хүдэлмэридэ hайн дуранай ниитын эдэбхи үүсхэл саашадань үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гэhэн ябадал хадаа хүн зонтоё холбоо барисаагаа бүри бэхижүүлхэ, эмхидхэлэй хүдэлмэриие дээдэ шатада табиха, олон түмэниие олониитын хэрэг хүтэлбэридэ улам олоор хабаадуулха гэhэн зорилготой бшуу.

Эгээл иимэ зорилгын табигдаад байхада нютагай Совэдүүд, тэдэнэй гүйсэдкомууд коммунис ёhоной өөрын захиргаанай шэнжэ шанар бэедээ нэбтэрүүлэн абажа, ниитэ олоной эдэбхи үүсхэл, оюун бэлигые шадамар бэрхээр хэрэглэн, саашадань улам бэхижүүлхэ, үргэдхэхэ уялгатай.

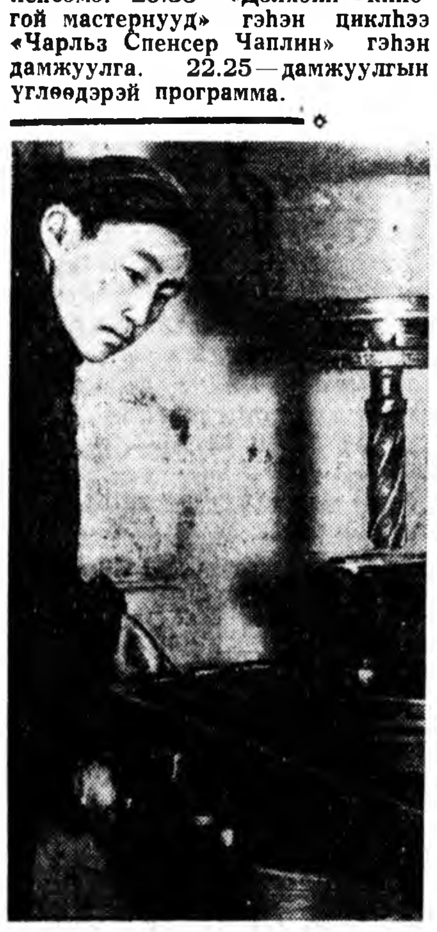
Сагай уларил

Бурядай гидрометбюрогой мэдээсэhэнэй ёhoop мүнөөдэр республика доторнай сэлмэжэ, бүрхэжэ байха, хура бороон ехэ орохогүй. Баруун хойноhоо hалхилха. Улан-Удэдэ үглөөгүүр 1—3 градус, үдэрынь 17—19 градус хүрэтэр дулаарха.

Улан-Удэ хэлэнэ, харуулна

Мүнөөдэрэй телевидениин программа

18.00—Үхибүүдтэ зориулагдажа «hургуулиин үдэрнүүд» гэhэн дамжуулга. 18.20—«Миколка паровоз» гэжэ уранhайханай фильм. 19.50—«Древний Псков» гэжэ научна дэлгэрэнгы фильм. 20.00—«Мэдэнэ гүт, та?» гэhэн циклhээ уран зохёолой дамжуулга. 20.25—«Слово об Украине» гэжэ телепоэмэ. 20.55—«Дэлхэйн киногой мастернууд» гэhэн циклhээ «Чарльз Спенсер Чаплин» гэhэн дамжуулга. 22.25—дамжуулгын үглөөдэрэй программа.

Улан-Удын Бурядай интернат-hургуулиин 8-дахи классай hурагша Базар Бадмаев hуралсалайнгаа мастерской соо.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

БУРЯТ ҮНЭН
4-дэхи нюур

Хилын саанаhаа

Болгариин ажалшад совет айлшадаа хүлеэнэ

СОФИЯ, майн 10. (ТАСС). Н. С. Хрущев толгойлогшотой советскэ партийно-правительственна делегациин Болгари ерэхые тэндэхи хүн зон баяр баясхалантайгаар хүлеэжэ байнхай. Энэ гайхамшагта хэрэгтэ зорюулагдаhан митингнүүд хаа хаанагүй үнгэргэгдэнэ. Мүн Болгариин ажалшад айлшадаа эрхим hайнаар угтаха хүсэлтэй байhанаа мэдүүлэн, газетэнүүдтэ бэшэгүүдые олоор эльгээнэ.

Август Поповой нэрэмжэтэ мебельнэ фабрикын хүдэлмэришэд, албахаагшад (Коларовград хото) совет айлшадаа урижа бэшэбэ. Мүн Коларовградай машина бүтээлгын заводой ехэ коллектив хүндэтэ совет айлшадаа маанадта айлшалыт гэжэ уриhан байна. Энэ мэтээр Болгариин хото, хүдөөгэй ажалшад Н. С. Хрущев толгойлогшотой советскэ партийно-правительственна делегациин гэшүүдые айлшалыт гэжэ аха дүү ёhoop урина.

Советскэ партийно-правительственна делегациин Болгари ерэхээ байhан тухай «Отечествен фронт» газетэ редакционно бэшэг соогоо дэлгэрэнгыгээр бэшэбэ. Манай Эхэ орон бүгэдэарадай ехэ hайндэртэ — болгар-совет хани барисаанай гайхамшагта hайндэртэ бэлдэжэ байна гээд тэндэнь бэшэгдэнхэй.

Юрий Гагарин Вена ошоод байна

ВЕНА, майн 10. (Т... Советскэ Союзай Герой... чик-космонавт майор... Гагарин, hамгантаяа... советскэ бүлгэмэй ури... мүнөөдэр Вена ерэбэ.

Австро-советскэ бүл... правлениин түрүүлэгшэ... фессор Гуго Глязер, тус... гэмэй гэшүүд, КПА-гай... гэй гэшүүд, олониитын, ... ломатическа корпусай т... лэгшэд, Австриин, гадаа... оронуудай журналист... Швехат аэродром дээрэ... ветскэ космонавтые угта...

СССР-hээ Австрида бай... элшэн сайд В. И. Авилов... стрида байдаг советскэ... сольствын, советскэ орга... цинуудай хүдэлмэрилэ... тэдэнэй бүлэнэр мүн аэро... дээрэ угталсаhан байна.

Советскэ космонавтые... талсахаяа Австриин ни... лэй ажаhуугшад ерээ.

Австриин арад зон т... габьяагаар омогорхоно... хадаа австро-советскэ бү... мэй, Австриин арад зоной... рэhээ таниие баярта... амаршалнаб гэжэ профе... Гуго Глязер мэдүүлбэ. Ю... Гагаринай, тэрэнэй hамга... Австрида hайн hайха... айлшалхые профессор хү...

Совет арад Австриин а... та хани халуунаар ханд... Австриин арад зоной аж... далдаа эрхим амжалтан... түйлахыень совет арада... рэhээ хүсэнэб гэжэ Ю. Г... рин харюудаа хэлэбэ.

Бидэнэр Австриие х... үзэхэ, тэрэнэй гайхам... ниислэлые хараха, Авст... арад зоной ажабайдалта... нилсаха хүсэлтэйбди. Ав... советскэ бүлгэмэй эндэ... шалхые уриhанайнь т... баяр хүргэнэб гэжэ Юрий... гарин мэдүүлээ.

ДАНИ. Агаарта ядерна туршалгануудые Америкын Холбоото Штадуудай дахяад хэжэ ороhондо буруушаалга мэдүүлхын тулада Копенгагенда,ороной бусад городуудта демонстрацинууд болоо. Президент Кеннедидэ эльгээгдэхэ хандалгые хүдэлмэрилэгшэдтэнь барюулхын тулада Америкын посольствын байшангай дэргэдэ хэдэн мянган даниинхид ерэhэн байна. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Копенгагендахи США-гэй посольствын дэргэдэ. «Атомна дайн бү болог» гэжэ плакат дээрэнь бэшээтэй.
Нордиск Прессфотын—ТАСС-эй фото.

Герман Титов США-да аяншалhаар

НЬЮ-ЙОРК, майн 10. (ТАСС). СССР-эй летчик-космонавт Герман Титов Хантер гэдэг колледжын hурагшанартай үсэгэлдэр уулзаба. Советскэ космонавтые тэндэхи хүн зон айхабтар хани халуунаар, хүндэмүүшэ ёhoop, альга ташажа угтаhан байна.

Замбуулин дайда соогуур ниидэhэн тухайгаа Америкын hурагшадта Герман Титов hонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэбэ. Мүн hурагшад Герман Титовhоо олон асуудалнуудые hураа. Хамтынгаа хүсөөр бүмбэрсэг дэлхэйгээ бүрил гоё hайхан болгоёл даа. Ерээдүйн залуу үетэн «дайн байлдаан» гэhэн үгын hүрэтэ муухай удхые мэдэхэгүй байг лэ гэжэ Герман Титов мэдүүлбэ. Советскэ космонавтын иигэжэ хэлэхэдэнь тэндэ байгшад нэрьесэ альга ташаба.

Хантер гэдэг колледжые хараhанай hүүлээр Герман Титов фордын автомобильна завод ошоо. Тэндэхи хүн зон хани ёhoop угтажа, Герман Титовой саашадаа шэнэ амжалтануудые түйлахые хүсэбэ.

Конвейертэ сүлөөгүй ажаллажа байhан электрогагнуургшан Джозеф Гэдсон «амжалта хүсэнэб» гэжэ Герман Титовто хандаба. Тиигээд советскэ космонавтын гарые тэрэ шангаар адхаhан байна.

Багахан үхибүүн Марк Бриджестэ дурасхаал болгон, саарhан дээрэнь гараа табижа үгэбэ. Энэ үхибүүнэй гэртэхин тэрэниие цех соо асаржа, советскэ космонавтые харуулха гэhэн байгаа. «Энэ гараа табижа үгэhэнтнай үхибүүндэ эгээ ехэ бэлэг болоно. Үглөөдэр түрэhэн үдэрынь юм» гэжэ үхибүүнэй эхэ Марк Марта хэлэбэ.

Гитлеровскэ эзэмдэгшэдhээ Чехословакиин сүлөөлэгдэhэнhөө хойшо арбан долоон жэл гүйсэhэнэй хүндэлэлдэ Чехословакиин Социалистическэ Республикын түлөөлэлгэдэ үдэшэлэн уулзалга болоо. Тэндэ Герман Титов байлсаа.

Советскэ офицернүүд, генералнууд СЕПГ-гэй ЦК-гэй гэшүүдтэй уулза...

БЕРЛИН, майн 10. (ТАСС). АДН агентство иигэжэ мэдээсэнэ:

ГДР-тэ байдаг совет бүлэг сэрэгүүдэй 600 генералнууд, офицернүүд СЕПГ-гэй ЦК-гэй уряалаар СЕПГ-гэй ЦК-гэй байшанда сугларба. Армиин генерал И. И. Якубовский тэндэ байлсаа.

СЕПГ-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь, Гүрэнэй Совэдэй түрүүлэгшэ Вальтер Ульбрихт сугларагшадта хандажа, амаршалгын үгэ хэлэбэ. Тиихэдэ ГДР-тэ, Баруун Германида тохёолдоhон эрхэ байдалтай холбоотой зарим асуудалнуудые тэрэ тодорхойлоо.

Германида байдаг бүлэг совет сэрэгшэдэй политическэ управлениин начальник генерал-полковник С. П. Ва... уриhанайнь, мэдээсэл ... нэйнь түлөө В. Ульбр... баяр хүргэбэ.

СЕПГ-гэй ЦК-гэй гэш... кандидат Хорст Зинд... ГДР-тэ социалис хүмүү... гын асуудалнуудай ям... шиидхэгдэжэ байhан ... хэлэбэ. Арадай национ... армиин сэрэгшэдэй дунда... циалис хүмүүжүүлгын... бэелүүлэгдэжэ байhани... ковник Госсенс тодорхой...

СЕПГ-гэй ЦК-гэй гэш... кандидат, национальна... ронын министрын орл... адмирал Вальдемар Ф... СЕПГ-гэй ЦК-гэй гэш... кандидат Хорст Зинд... совет айлшадай асууда... та харюусаба.

Дж. Кеннеди пресс-конференци хэ...

ВАШИНГТОН, майн 10. (ТАСС). США-гэй президент Дж. Кеннеди үсэгэлдэр пресс-конференци хэбэ. Баруун Берлинэй асуудалаар хэлсээнүүдые болюулха гэhэн ямаршье мэдүүлгэ Баруун Германиин правительствоhаа гү, али канцлер Аденауэрhаа абаагүйб гэжэ Дж. Кеннеди үргэлжэлүүлбэ. Баруун Берлин орохо харгы зам хинан шалгаха уласхоорондын органай бүридэл тухай Холбоото Штадууд, ФРГ-тэй ондо ондоо хараа бодолтой гээд Дж. Кеннеди тайлбарилба. Шухала асуудалнуудые шиидхэхэ зорилготой хэлсээнүүднэй саашадааашье үргэлжэлүүлэгдэхэ. Иимэ хэлсээнүүдые ФРГ-гэй правительство дэмжэдэг байха гэжэ тэрэ hанамжалаа. ГДР-ые мэдэрхэгүй гэhэн хараа бодолоо Холбоото Штадууд саашадаа ямараар бэелүүлхэб гээд корреспондентнүүдэй нэгэн асуудал hураба.

Баруун Берлин орохо харгы зам дээрэ хиналта тогтоохо тушаа уласхоорондын захиргаа бии болгохо дурадхал ГДР-ые мэдэрhэн ушар бэшэ бшуу. Баруун Берлинэй асуудалые бүрил hайнаар ш... хын түлөө арга болом... дые шэнжэлэн бэдэрж... тойбди гэжэ президе... намжалба.

Уласхоорондын шаха... шанга байдал hулару... эб найрамдал бэхижү... түлөө ямар hанамжа, ... халнууд бии гээшэб гээ... респондентнүүдэй нэгэн ... дентhээ асуугаа.

Энэ талаар США-гэй ... вительствын бэелүүлхэ... hан шэнэ хэмжээнүүд ... президент Кеннеди хэл... Баруун зүг Зүүн зүг х... хоорондо мүнөө үедэ ул... рондын зарим асуудалну... хэлсээнүүдэй боложо б... тушаа президент дурда...

Редакторай орл...
М. Н. НИМА...

Хайрата эсэгэ, үбгэ... ОЖИГОВ Николай Николаеви... наhа бараhан тушаа ш... байhанаа «Бурядай залуу... газетын редактор Ожиго... Николаевичта, тэрэнэй ... гэшүүдтэ ВЛКСМ-эй Бу... обком мэдүүлнэ.

Манай адрес, телефону...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. ТЕЛЕФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. редактора — 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов партийной жизни и пропаганды—24-74, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, информ... — 35-14, культуры—34-05, писем и рабселькоров — 40-... отдел переводов и корректорская—35-95, бухгалтерия—37-... Для междугородных переговоров—16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства куль... Бурятской АССР.

Н00870. Зак. № 754.